

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 1

31 Mart 2015 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.28

BAŞKAN: Burhan KUZU (İstanbul)
BAŞKAN VEKİLİ: İdris ŞAHİN (Çankırı)
SÖZCÜ: İsmet SU (Bursa)
KÂTİP: Fatoş GÜRKAN (Adana)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın Bakanım, çok değerli arkadaşlar; hoş geldiniz.

Bugünkü teklifin muhtevasına baktığımızda, AK PARTİ grup başkan vekillerinin imzasını taşıyan ve Anayasa'nın 76'ncı maddesinde bir değişiklik yapmayı arzu eden, yeterli imzaya sahip olan bir teklif. Bilindiği gibi, 2010 yılında seçilme yaşını 30'dan 25'e indirmiştik. Şimdi 18 olarak, gelen teklifin arzu ettiği şey bu.

Şimdi, dünya uygulamalarına baktığımızda, eldeki verilerde çok değişik rakamlar var, 18'den 30'a kadar giden farklı rakamlar var. Yani, mesela, 186 ülke baz alındığında, bunun içerisinde 18, 21 ve 25 yaş ağırlıklı olarak. Hemen hemen dengeli, üçe böldüğün zaman, üçte 1, üçte 1 gibi yaklaşık olarak. Bunun dışında, 24 de farklı olarak, 28 yaş var, 27 yaş var. Yani, onun dışında, daha çok ağırlıklı olarak 18, 21 ve 25 olarak belirlenmiş. Üç ülkede de seçilme yaşının son sınırı konmuş. Mesela, Bhutan diye bir ülkede 65 yaşına kadar var, İran'da 75 yaşına kadar, Somali'de de 75 yaşına kadar. Başka ülkelerde üst sınır yok. Teklifin ana şeyi bu.

Şimdi, müsaade ederseniz, teklif sahibi Ahmet Aydın Bey'e söz vererek çalışmamıza başlayalım.

Buyurun Ahmet Bey.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Anayasa Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli basın mensupları; öncelikle bu teklifi gündeme alan Anayasa Komisyonu Başkanımıza ve üyelerine ben teşekkür ediyorum çünkü gençlerimizi son derece ilgilendiren, onlara güvenimizi de aynı zamanda gösteren önemli bir tekliftir. Çünkü biz her fırsatta, genç nüfusuyla enerjik, dinamik bir ülke olduğumuzu, gençlerimize güvenmeyi, gençlerimizin geleceğimizin teminatı olduğunu dile getiriyoruz. Dolayısıyla gençlerimiz bu kadar eğer ülkemiz için, bizler için önemliyse, tabii ki her alanda onların enerjisinden, dinamizminden de istifade etmemiz lazım ve bu anlamda siyasette de gençlerin kendi akranları tarafından temsil edilebiliyor olması mühimdir diye düşünüyoruz. Tabii, eski yıllarda seçilme yaşı ve seçme yaşı çoğu yerde farklı düzenlenmiştir. Türkiye'de de şu anda malum, seçilme yaşı 25 ki bunu da gene 25'e düşüren AK PARTİ iktidarı olmuştur. Çünkü, malum, daha önce, biz iktidara gelmeden önce bu ülkede seçilme yaşı, milletvekili olabilme yaşı 30 idi. Bunu 25'e düşürdük. İyi de bir iş yaptığımızı düşünüyoruz. Ama bunun yetmediğini de düşünüyoruz. Zira, çok daha zor olan, ülkenin kaderini belirleyecek olan yöneticileri seçme hakkını vermiş olduğumuz gençleri böylesine zor bir seçimle baş başa bırakırken aynı zamanda daha kolay olan ve kendisinin de temsil edilebilme hakkını niye vermeyelim? Pek çok ülkede, dediğim gibi, geçmişte seçme ve seçilme yaşları farklı iken ama son yıllarda özellikle Kıta Avrupası'nda seçme ve seçilme yaşları eşitlenmeye başlanmış ve pek çok ülkede de yine gençlere güvenin bir eseri olarak, siyasete onları kazandırmanın gene bir eseri olarak seçme yaşı ile seçilme yaşı eşitlenmiş ve bu manada da özellikle örnek olarak Almanya'dan Arnavutluk'a, Avusturya'ya kadar, Çin'e, Danimarka'ya, Finlandiya, Güney Afrika, Hırvatistan, Hollanda, İspanya, İtalya, Küba... Pek çok ülke sayabiliriz. Dünyanın pek çok yerinde seçme ve seçilme yaşı eşitlenmiş ve bu manada da bu 18 olarak belirlenmiş. Bizde, aynı zamanda, 18 yaş reşit olma yaşıdır. Bir insan eğer rüştünü kazanmış ise o insana kamunun çeşitli görevlerini ifasında artık görevlendirilebiliyorsa ve bir temyiz kudretine sahip, bir ehliyeti varsa, bunun, nasıl ki seçme iradesi çok doğal olarak karşılanıyorsa, bu yaştaki bir kişinin de seçilebilmesinin bence doğru olması gerekiyor. Biz gençlerimize güvenmeliyiz. 1900'lü yıllarda değiliz. Eski yıllardaki eski yapıda değil ve şu anda yeni nesil aslında yaşının üzerindeki bir olgunlukla da geliyor. Çünkü hakikaten devir bilişim devri, iletişim devri, uzay çağında yaşıyoruz. Böylesine bir çağda daha erken yaşta insanlar bir birikime sahip, bir olgunlaşma evresiyle karşı karşıya. Hayatın da yükü, sorumluluğu da arttıkça bu sorumlulukla beraber daha genç yaşta o mesuliyeti kaldırabilecek güçteler. Bu bakımdan hakikaten gençlerimiz adına önemli bir yasal düzenleme olduğuna şahsen inanıyoruz. AK PARTİ Grubu olarak da bu maksatla, bu ülkenin gençlerine güvenmesi gerektiğini, bu ülkenin gençlerinin Mecliste kendi akranları tarafından kısmen de olsa, bir şekilde, artık sayısı 3 olur, 5 olur, 15 olur, 25 olur, bunda bir sınırlamaya tabi tutulmadan temsil yeteneği olabilen herkesin bu Parlamentoda kendi akranları tarafından da temsil edilebilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu gençler bizim gençlerimiz, bu gençlere çeşitli görevler veriyorsak burada da, milletvekili seçilebilme noktasında da bu hakkı vermemiz lazım. Bu adaletin de, eşitliğin de gereğidir çünkü hakkın bir kısmını veriyorsunuz, seçilebilmeyi, seçmeyi ama bir kısmından imtina ediyorsunuz. Dolayısıyla, eşit, adil bir şekilde gençlerin siyasal hayatına katkısını, katılımını sağlamamız lazım. Bu önemli bir demokratik adım olacaktır aynı zamanda. Dolayısıyla demokratik gelenek çerçevesinde gençlere değişen, gelişen siyasetin bir parçası olma, dünya ve ülke siyasetinde de söz sahibi olma hakkı tanımış olacaktır. Gençlerin siyasete daha aktif katılımı ve kendi akranları tarafından temsili sağlanacaktır. Bu nedenlerden dolayı biz bu teklifin Anayasa Komisyonundaki üyelerin

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 2

önerileriyle de birlikte gerekirse olgunlaşabileceğini düşünüyoruz. Bütün siyasi parti gruplarına da çağırımız: Bu önemli düzenlemeyi, gençlerin siyasete katılımını sağlayacak, etkin ve aktif bir şekilde Parlamentoda temsilini sağlayacak olan bu düzenlemeye desteklerini, katkılarını bekliyorum.

Sayın Başkanım, sizlere çok teşekkür ediyorum söz verdiğiniz için.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Teklif sahibi Ahmet Aydın Bey, işte, demokratik bir hak olduğunu...

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkanım, teklif sahibi Sayın Aydın sadece 18 yaş olduğunu belirtiyor ama burada ikinci bir ibare daha var, askerlik. “Yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmamış olanlar” ibaresi “askerlikle ilgisi bulunanlar” olarak değiştirilmiş. “Askerlikle ilgisi bulunanlar” ibaresinde kimler kastediliyor?

BAŞKAN – Buyurun.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Evet, Anayasamızın 76’ncı maddesinin muhakkak ki bir bütün olarak değerlendirilmesi gerekiyor. 18 yaşındaki gencimize seçilme hakkını verdiğiniz takdirde, malum, zorunlu bir askerlik düzenlemesi de var. Bu düzenlemeyle, aynı zamanda, askerliğini yapmadan aday olanların yoklama kaçağı veya bakaya gibi durumlarının bulunmaması, fiilen askerlik yapıyor olmaması ya da askerliğini tecil ettirmiş olmaları gerekmektedir. Yani, şu anda 18 yaşını dolduran bir genç eğer fiilen asker değilse, bakaya durumuna düşmemişse, yoklama kaçağı olarak sayılmıyorsa, askerliğini tecil etmiş olabilir. Askerlikle o an için ilgisi bulunmuyor ise, bir bağlantısı yok ise, bu manada o askerlik yapma şartını da bu şekilde hafifleten, ortadan kaldıran bir şart. Bu gerekçeyle 76’ncı maddesinin zannediyorum ikinci fıkrasında yer alan “yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmamış olanlar” ibaresi “askerlikle ilgisi bulunanlar” şeklinde değiştirilmiştir.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

FARUK BAL (Konya) – Şimdi, askerlikle ilgisi olmama meselesi: Bir, muvazzaf askerlik vardır, bu silah altına alınması; iki, ihtiyati askerlik vardır, yani günü geldiğinde seferberlik emri verilecek olan kimseler, bir de yanılmıyorsam 65 yaşını bitirenler artık askerlik yapmamış ise de askerlikle ilişkisi bulunmuyor. Burada 65 yaş üstü askerliğini yapmamış kişilerle ilgili olarak ne gibi bir düzenleme getiriyor bu teklif?

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Onunla ilgili bir düzenleme yok. Şimdi, bakın, eğitim durumuyla da ilgili. İşte, yüksek lisans, doktora, üniversite, bunlar askerliği tecil nedenleri. Yani belli bir yaşa kadar askerliğini tecil ettirebiliyor eğitim durumundan dolayı ya da farklı birtakım nedenlerden dolayı tecil imkânı var. İşte, milletvekilliğini de bu manada tecil imkânı olarak kullanabiliyor. Tabii ki belli bir yaşa kadar bu askerlik yükümlülüğünü yerine getirmek durumunda, o yaşa geldikten sonra da askerliğini yapmak zorunda. Yani kimse askerlikten de şu an için muaf tutulmuyor, tümenden ortadan kaldırmıyor...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Ahmet Bey, anlaşılır bir şekilde bir daha anlatır mısınız? Anlamadım da...

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Şimdi, eğitim durumu itibarıyla -üniversite ya da yüksek lisans, doktora- belli bir yaşa kadar askerliğini tecil edebiliyor mu? Olabiliyor. Yoksa, askerlik yaşına gelen herkes silah altına alınmak durumunda. Ama 30-35 yaşlarına kadar, hatta bu daha da ileri yaşlara kadar tekabül ediyor eğitim münasebetiyle. Şimdi, milletvekili olduğu takdirde de bu tecilli sayılabilecek. Ama o an için asker olan ya da o an için kaçak olan bir kişi milletvekilliği için müracaat edemeyecek. O an için bakaya düşen bir kişi milletvekilliği için müracaat edemeyecek. Müracaat ettiği anda askerlikle ilgisinin bulunmaması lazım. Ya askerliğini yapmış olacak ya da o an askerlikle ilgili ya tecilli olacak ya da işte bakaya olmaması gerekiyor. Dolayısıyla, o müracaat esnasında, milletvekilliği müracaatı esnasında, milletvekilliği esnasında askerlikle ilgisinin bulunmaması yeterli olacak.

Buna ilişkin olarak şunu da ifade edeyim. Biz bu konuda çok açığız, burada hakikaten üzüm yemek istiyoruz, bu işi çözmek istiyoruz. Sizin de bu noktada daha makul önerileriniz varsa bu öneriler de bu Komisyonada oturulur, konuşulur, değerlendirilir, buna da açığız ve bu önerileri de hep birlikte istişare ederek bu teklifi daha da olgunlaştırabiliriz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biraz da o bölümü kanun koyucu, o ikinci bölüm.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Düzenleme yapmak lazım.

BAŞKAN – Tabii, yani bununla sırf onu çözemeyebiliriz. Kanunda net bir şekilde koymak lazım. Onu söyleyince ana hatlarını çözeriz ama tartışmayı bitiremeyiz.

Sayın Bakanım, Gençlik Bakanı olarak herhâlde bir şeyler söylersiniz, 18’e ne diyorsunuz?

Buyurun.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Değerli Başkanım, çok değerli Anayasa Komisyonumuzun üyeleri; tabii, öncelikle bugün, burada, Komisyonumuzun gündeminde görüşmeye aldığınız, Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı ve Başbakan Konya Milletvekilimiz Sayın Ahmet Davutoğlu’nun ve grup başkan vekillerimizin ortaya koyduğu ve 205 milletvekilinin imzaladığı, seçilme yaşını 18’e düşüren kanun teklifini görüşüyoruz. Tabii, ben, hem Meclisteki genç bir milletvekili olarak, kendimi genç olarak gördüğümünden ve aynı zamanda, tabii, Gençlik ve Spor Bakanı olarak da bundan mutlu oluyorum çünkü bizim genel anlamda yaptığımız ziyaretler esnasında ve

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 3

gençlerimizle görüşmelerimizde, onlarla bir araya geldiğimizde, ki bunlar çok farklı yaş gruplarından da olabiliyor, “farklı yaş grubu” dediğim, bunun içerisinde 18 yaşında olan da oluyor, 20 yaşında, 22-23, üniversite öğrenimi gören, çalışan veya farklı anlamda görevler içerisinde olan kardeşlerimizle bir araya geldiğimizde, gerçekten özellikle Türkiye’deki genç nüfusun yoğunluğunu da göz önünde bulundurarak, kendilerinin de artık bu haktan faydalanmak istediklerini dile getiriyorlar. Tabii, bu bir hak. Şunu görmek istiyorlar: “Bize bu hak verilsin.” Bu olur veya olmaz. Yani sonuçta siyaset zaten doğası gereği bir seçimin olduğu, bir yarışın olduğu, birçok adayın yarıştığı bir mecra. Burada başarılı olur veya olamaz. O, tabii, bireysel anlamda kişinin becerisine ve yaptığı çalışmalara kalmış bir şey ama bu hakkın kendilerine verilmiş olmasından dolayı da mutlu olacaklardır. Bunu istiyorlardı. Bu anlamda zaten bizim, AK PARTİ olarak, daha önce de 30 olan seçilme yaşının 25’e indirilmesinin bu noktada bir irade beyanı olduğunu düşünüyorum ve aynı zamanda şu anda da 18’e baktığımız zaman gerçekten birçok Avrupa ülkesinde seçilme yaşı 18. Bazı ülkelerde 21, bazılarında 23 olan var. Ama kahir ekseriyet “18” olarak dile getiriyor. Dolayısıyla, bizim de artık bu noktada olmamız gerektiğini düşünüyorum, bizim gençlerimizin bu güveni hak ettiğini düşünüyorum.

Aynı zamanda, dediğim gibi, nüfusumuzun da gerçekten diğer ülkelere nazaran, birçok Avrupa ülkesine nazaran, birçok farklı ülkeye nazaran çok genç olduğunu biliyoruz hepimiz. Yani şöyle bir örneklemede belki dile getirilen bazı argümanlar olabiliyor. Hani, dengenin... Nüfus dengesi ama nüfus dengesi olarak baktığımız zaman da Türkiye’mizin yaş ortalaması gerçekten çok genç. 30 yaşın altında olan büyük bir nüfusumuz var ve bunların da bir bölümü, gerçekten büyük bölümü 18-25 bandında. Dolayısıyla o kardeşlerimizin de bu haktan faydalanabiliyor olabileceklerinin gündeme getirilmiş olması bizim açımızdan önemlidir diyorum ve şöyle diyeyim: Zaten herhâlde Komisyondaki değerli üyelerimizin, milletvekillerimizin soruları ve önerileri olacaktır. Bu noktadaki bana yöneltilecek olan bir soru olursa ona da cevap vermek üzere ben sözlerimi burada tamamliyorum. Ama gerçekten kendine güvenen, milletimize ve ülkemize faydalı olacağını düşündüğümüz gençlerimize, bu teklifle onlara da gerçekten büyük bir hak verildiğinin, bir özgüvenin onlara gösterildiğinin, bizim de onlara güvendiğimizin göstergesi olacağını düşünüyorum. Bu noktada, şimdiden tüm emeği geçen ve geçecek olanlara teşekkür ediyorum, tebrik ediyorum ve eğer varsa bize yönelteceğiniz sorular, onları da cevaplamak için burada sözlerimi tamamliyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Sayın Bakan.

FARUK BAL (Konya) – Sayın Bakan, Ahmet Bey’in açıklamalarını doğrusu dikkatle dinledim ama sorduğum sorunun cevabını alamadım.

Tekrar etmek istemiyorum.

Muvazaf askerlik yapan tabii ki aday olamayacak. “18 yaşa indirilirse yapmamış olan da olamayacak. Askerlik çağına girmiş olup da bakaya ve yoklama kaçağı olanlar da olmayacak.” dedi. “Eğitim yapanlar master, doktora vesaire bunlar olacak.” dedi. Benim sorum şuydu: İhtiyata ayrılıp da 65 yaşına kadar askerlik yapan kişiler zaten ilgisi yok ama bunun sınırı 65 yaşıdır. 65 yaşı aşıp askerlik yapmamış kişiler bu hükme göre, Anayasa değişikliğine göre milletvekili adayı olabilecek mi? Benim sorum bu.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Şimdi, tabii, burada hukukçu milletvekillerimiz var ama şuna baktığınız zaman 65 yaş tabii, bu işin üst sınırı bu askerlikle alakalı burada gündeme gelen konuda fakat şunu değerlendirmemiz gerekiyor: Bir kişi zaten 65 yaşına kadar biraz evvel sizin de dile getirdiğiniz işte ya resmen veya hukuki olarak askerliğini tecil ettirmiş olması gerekir ki bu zaten 65 yaşına kadar uzamaz.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Sayın Bakan, Abdullah Öcalan’ı mı tarif ediyor?

FARUK BAL (Konya) – Onu değil, Kandil’i tarif ediyorum.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Yani karından konuşmaya gerek yok, somut olarak net söylerseniz isim vererek...

FARUK BAL (Konya) – Kandil’i tarif ediyorum Kandil’i.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Biz de gayet iyi anladık adresi.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Şimdi, ben de şunun söyleyeyim: Benim bugüne kadar edindiğim ve hukukçu arkadaşlarımla görüşmelerimden edindiğim, zaten Abdullah Öcalan’ın sizin dile getirdiğiniz konudaki zaten hükümlerinin hukuki anlamdaki üzerindeki olan, kendisiyle alakalı olan hukuki hükümlerin ve kararların zaten bunu engelleyici manada olduğunu ortaya koyduğunu düşünüyorum. Yani bunun, bilmiyorum, şu andaki bu tartışmada veya bu yasayla alakalı olarak...

BAŞKAN – Faruk Beyciğim, bir açıklama getireyim: 76’ncı maddenin ikinci bendi zaten tamamen engel. O mahkûm olan bir kişinin nasıl...

FARUK BAL (Konya) – Hayır, Sayın Başkan, siz de anlamamışsınız beni...

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Bahsettiği, mahkûm olmayanların...

BAŞKAN – Yani ama dersin ki onun dışında konuşurum o başka.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 4

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan, ben İmralı’daki kişiyi kastetmiyorum, Kandil’dekileri kast ediyorum. Haklarında mahkûmiyet kararı yok, askerlikle ilişkisi yok, yani askere gitmemiş “İlişkisi yok.” dediğim, 18 yaşına indirilmesini bir tuzak olarak görüyoruz biz. Eğer değilse bizi ikan edin.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Pekâlâ, Sayın Bakanım, şu anda onların aday olmasına mâni bir şey var mı, Kandil’dekilerin aday olmalarına engel bir şey var mı?

FARUK BAL (Konya) – Askerliği yapmadığı için var.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Bakın, “Askerliğini yapmamışsa.” diyorsunuz, Kandil’dekilerin tarif ettiğiniz şekilde çoğunun askerliğini yapmış olduğu varsayılıyor, velev ki böyle olsa bile Sayın Başkan çok net bir şekilde açıklama yaptı. “Bu kanunla düzenlenecek ve şu kanunun Anayasa değişikliği yapıldığı tarih itibarıyla bakaya olmayacak, fiilen asker durumunda olmayacak, yükümlü bulunduğu dair herhangi bir ibarenin olmayacağını ifade ediyor. Bunu buraya da çok açık şekilde de dercedebiliriz, bunda da bir problem yok yani.

HİLMİ BİLGİN (Sivas) – Başkanım, Kandil’dekiler zaten ya kaçaktır ya bakayadır.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Şimdi, Faruk Bey, kanunun gerekçesinde bu izah edilmiş aslında. Yani ikinci fıkrasında, gerekçenin son fıkrasında, üçüncü fıkrasında...

Yani konunun tabii, 18 yaşa indirgenen bir seçilme hakkının bu noktalara gelmesini çok anlamsız buluyorum açıkçası. Şu anda da varsa böyle bir şey zaten mâni bir durum yok ama şu anda bile zaten buna engel birtakım hususlar var.

Bakın, gerekçenin son fıkrası şunu diyor Faruk Bey: “Öte yandan Anayasa değişiklik teklifiyle 18 yaşını doldurmuş gençlere askerlik hizmetini yapmadan da aday olabilme imkânı getirilmektedir. Askerliğini yapmadan aday olanların yoklama kaçağı veya bakaya gibi durumlarının bulunmaması...” E, şimdi, bunlar zaten ya yoklama kaçağıdır ya bakayadır ya başka bir şeydir. Fiilen askerlik yapıyor olmaması ya da askerliği tecil ettirmiş olmaları gerekmektedir. Bu nedenle “Yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmamış olanlar.” ibaresi “Askerlikle ilgisi bulunanlar.” olarak değiştirilmiştir.

Kaldı ki, buna ilişkin anayasal düzenleme yapıldıktan sonra bunun uygulamasını gösterecek yasal birtakım düzenlemelerde de çok daha açıklayıcı bir şekilde ifadeler de olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Onu buraya zaten yazamayız o detayı. Sıkıntılar tespit edilir, kanunda da yazılır onlar.

Atilla Beyciğim buyurun.

ATILLA KART (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Getirilen teklife elbette Cumhuriyet Halk Partisi olarak esas itibarıyla olumlu bakıyoruz. Burada bir tereddüt yok. Tabii, bunun devamında bu teklifle bağlantılı olarak bunun uygulanabilirliğini sağlayacak şartlar ayrıca değerlendirilmeli. Bunlar daha çok yasal düzenleme aşamasında göz önüne alınacak olan hususlar. Yani bunun Anayasa’da kalmaması, sözde kalmaması, teşvik edilmesi anlamında düzenleme yapılması gerektiğine inanıyorum.

Yine, bağlantılı olarak, biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak Anayasa Uzlaşma Komisyonunda askerlik bağlantısını da değerlendirerek, düşünerek 21 olmasının daha gerçekçi olacağını ifade etmiştik. Ancak, bu konuda 18 yaşın teklif edilmiş olması karşısında prensip olarak evet diyoruz.

Tekrar ifade ediyoruz, onu arkadaşlarımız daha ayrıntılı açıklayacaklar, askerlik anlamında da o bağlantının yasal olarak düzenlenmesi, o noktada herhangi bir tereddüde yol açılmaması son derece önemli. Bu yasal düzenleme aşamasında net olarak değerlendirilmeli diye düşünüyoruz.

Yine bunun devamında bir diğer söylemek istediğim husus Sayın Aydın, 25 yaşa indirmenin sadece Adalet ve Kalkınma Partisinin eseri olduğunu ifade ettiler. Bunlara gerek yok. İşte ne diyor? “Bu düzenleme ne zaman yapıldı? 13/10/2006 tarihinde yapıldı. Yani 22’nci Yasama Döneminde yapıldı.” Hep beraber yaptık bunları. O dönemde görev yapan bir milletvekili olarak ben de destek verdim. Yani bunun üzerinden de bir siyaset kozu arayışı içine girmenin gereksiz olduğunu, anlamsız olduğunu hemen ifade ediyorum. O zaman da çok iyi hatırlıyorum o Komisyon çalışmalarını, o Genel Kurul çalışmalarını, Genel Kurulda hatta kimlerin konuştuğunu, bizden bir kadın milletvekili arkadaşımız konuştu, Adalet ve Kalkınma Partisinden Suat Kılıç’ın konuştuğunu hatırlıyorum. Hep beraber bunları destekledik. Bunun üzerinden niye siyaset yapmaya ayrıca tenezzül ediyoruz buna gerek yok diye düşünüyorum ve tabii bunu kayıtlara geçirmek gerektiğini duyuyorum.

Bir diğer husus: Şimdi, bunu getiriyoruz. Bunu Genel Kurulda ne zaman konuşacağız arkadaşlar, Genel Kurulda ne zaman hayata geçireceğiz? Böyle bir pratiğimiz olacak mı, böyle bir imkânımız olacak mı? Yani bunu da lütfen, bakın, burada Anayasa Komisyonu olarak ciddi bir iş yapıyoruz, önemli bir iş yapıyoruz, bir sorumluluk üstleniyoruz aynı zamanda. Yarın çıkacağız meydanlarda konuşacağız, bakın işte 18 yaşa indirdik. Niye bunun zamanlamasını... Haydi, getirdik, 67, sonu ne yapacağız? Bunu ne yapıyoruz, ne yapacağız? Bunun birinci görüşmesini yapacak mıyız Genel Kurulda? Bunları da konuşmak gerekiyor, bunları da değerlendirmek gerekiyor diye düşünüyorum.

Benim ifade etmek istediklerim bunlar Sayın Başkan.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 5

Bu konularda da teklif sahibinin teklifin tutarlılığı, inandırıcılığı anlamında bence bilgi vermesi uygun olur, açıklama yapması gerekir diye değerlendiriyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Faruk Bey, konuşacak mısınız?

FARUK BAL (Konya) – Geneli üzerinden açtınız değil mi?

BAŞKAN – Genel.

FARUK BAL (Konya) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Dilimizde güzel bir tabir vardır, böyle sürprizleri ifade etmek için: Düğün değil, bayram değil, eniştem beni niye öptü diye. Bu da aynen ona uyuyor. 7 Nisan tarihi milletvekilliği müracaatlarının Yüksek Seçim Kuruluna verileceği son gün yani yedi gün var milletvekilliği adaylığının resmen tamamlanmasına, pek çok parti bunu daha önce bitirdi ve 7 Haziranda da seçim var. Demek ki bu tasarıyla, bu değişiklik teklifiyle “Gençlerimize güveniyoruz, onların siyaset alanında yer almalarını istiyoruz.” lafının hiçbir hukuki ve vicdani karşılığı yoktur. Bu doğrudan iki amaca yönelik bir kanun teklifidir.

Birincisi: PKK görüşmelerinde Kandil’deki birtakım kişilere milletvekilliği yolunu açabilmek amacıyla yapılmak istenen ve yapılırken de sureti haktan görünerek askerlikle ilgili bir madde daha ilâştirilen durumdur.

İkincisi ise, “Gençlere hak veriyoruz.” diyerek 7 Haziran tarihinde yapılacak seçimlerde genç oylarını manipüle etmek. Genç oylarının manipülesine imkân olmadığını biraz önce ifade ettim, bu seçimde hiçbir genç aday olamayacaktır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak Türk milletinin geleceğinin teminatı olarak görüyoruz gençlerimizi ve onlara elbette biz de güveniyoruz. Gençlerimizin önündeki siyasi alanı açabilmek için, gençlerle ilgili, gençleri motive eden bir parti olarak da buna öncülük yapmaktayız. Fakat kaş yapalım derken göz çıkaran bir meseleyle karşı karşıyayız. Dolayısıyla, kaş yapalım derken göz çıkaralım açmak gerekmektedir, o da şudur: Anayasa Uzlaşma Komisyonunda iki parti milletvekili yaşının 18’e indirilmesini önerdi. Bunlardan bir tanesi AKP, diğeri BDP’dir. Bunun yanı sıra Oslo, İmralı, Kandil hattında yapılan müzakerelerden basına sızan kısmı itibarıyla PKK’ya “Silahı bırak, siyaset yap.” söylemi adı altında bir yolun gösterildiği belli. İşte o yol kapsamı içerisinde AKP, milletvekili seçilme yeterliliğiyle ilgili Anayasa’nın 65’inci maddesinde ya da bizim Komisyonunda müzakere ettiğimiz 65’inci maddesinde milletvekili yaşını BDP’yle birlikte 18’e indirilmesini istedi. Ancak, orada askerlik şartını da külliyen ortadan kaldıracak şekilde istedi. Yani bizim kaygılarımızı haklı çıkaracak, “PKK’ya verilmiş bir tavizdir bu.” şeklindeki düşüncemizi haklı kılacak şekilde verdi o öneriyi. O öneri burada. Orada askerlik yapma şartı da kaldırılıyor. Dolayısıyla biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak askerlik yapmamış olanların milletvekili olmasına kesin bir iradeyle karşı çıktık, artı, terör eylemlerine katılmış, bu eylemleri tahrik ve teşvik etmiş, bu eylemlerde bulunmuş kişilerin mahkemeye mahkûm oldukları kararlar affa uğramış olsa bile milletvekili seçilemeyeceklerini savunduk. Buna ilişkin öneriyi farklı gerekçelerle Cumhuriyet Halk Partisi de savunmuştur ama yaş konusunda farklı bir düşünce ifade etmiştir.

Sanki o gün yapılan müzakerelerde bugünün fotoğrafı çekiliyormuş gibi Milliyetçi Hareket Partisi iki ayrı öneride daha bulunmuştur. Bunlardan bir tanesi aday olan memurların memuriyetten ayrılmadan adaylık yapabilmesine ilişkin. Bugünün fotoğrafı şudur: AKP çok sayıda kamu görevlisini aday sıfatı altında Türkiye’ye salmıştır, bunlar fiilen genel müdürlük, müsteşarlık yapmakta ama öbür taraftan da AKP lehine yaptıkları kamu göreviyle ilişkilendirildiği biçimde AKP’ye oy devşirmektedirler. “Bu madem böyle bir fiilî durum, muhalefet partilerinden aday olanlar bu imkâna sahip değil, o takdirde tamamen izinli sayılsınlar, memuriyetten ayrılmasınlar.” demiştik. Oy birliğiyle bizim bu önerimiz kabul edilmişti.

İkinci olarak, daha güncel bir olay: “Hâkim ve savcılar, Silahlı Kuvvetler, genel kolluk mensupları ile istihbarat teşkilatlarında görev alan kişiler de eğer bir partiden aday adayı olursa bir daha o görevlerine geri dönmeyinler.” demiştik. Bu da -Hakan Fidan olayıyla- Milliyetçi Hareket Partisinin öngörüsünü ortaya çıkaran çok somut bir durumu ifade etmektedir. Bu önerilerimiz ve öngörülerimiz ne kadar doğruysa, bugün görüştüğümüz teklifle getirilen, milletvekili seçilme yaşının 18’e indirilmesi o kadar doğrudur. Bunun PKK’yla ilişkisiz olduğu asla, kata kabul edilemez. Açıkça söyleyin. Zaten söylüyorsunuz, söylüyorsunuz; bunu millet bilsin. Seçime gidiyoruz. “Kardeşim, analar babalar ağlamasın. Biz çözüm sürecinde ısrarlıyız, vazgeçmeyeceğiz.” diyorsunuz. Tamam, vazgeçmeyin, “Bunun için de bunu yapıyoruz.” deyin, erkekçe çıkın.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Allah Allah!

FARUK BAL (Konya) – Bunu söyleyin çünkü bunun kökü burada Ahmet Bey.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Ne alakası var ya!

FARUK BAL (Konya) – Şimdi buraya koyduğunuz, askerlikle ilişki olma meselesi, 65 yaş üstü eski tüfek Kandil’deki PKK’lılara milletvekilliği yolunu açacak bir sistemdir bu. Birinci itibarıyla öyledir.

İkinci olarak da Türkiye ağır aksak da işlese bir hukuk devletidir yani askerî makamların vermiş olduğu o kararlar da netice itibarıyla hukuk denetimine tabidir. Bu hukuk denetimi içerisinde bakaya olan, yoklama kaçağı olan, bu şekilde askerî sınıflandırmaya tabi tutulan kişiler yargı yoluna başvurur, askerî yargıya başvurur. Askerî yargıya başvurduğu için

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 6

hakkındaki hüküm kesinleşmemiştir. Kesinleşmediği için bakaya kalmış farz edemezsiniz çünkü hakkında mahkûmiyet yok. O zaman bu birtakım hukuk dışı alanları da tahrik ederek Türkiye’de var olan askerî kategorileri...

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Bakaya kalanların tespiti için illaki mahkeme kararına gerek yok. Yani, onu özellikle ifade edelim de yani çünkü başımızdan geçti.

FARUK BAL (Konya) – İdris Bey, benim hiç başımdan geçmedi de ben askerlik şubesi başkan vekilliği yaptım.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Ben de az çok oralardan geçtim.

BAŞKAN – Ben de şube başkanıydım, ne olacak yani.

FARUK BAL (Konya) – Bakaya olarak karar verdiniz mi? Verdiniz. Bu nedir? Askerî bir mercinin kararıdır. Buna karşı Askerî İdare Mahkemesinde veya diğer alanlarda müracaat hakkı yok mudur? Vardır. Yoksa bile açılacaktır yani bu karar kesin bir karar değildir. Dolayısıyla, bu alanlardaki yerleşik hukuk uygulamasını ortadan kaldırabilir.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Bakanımız genç bir bakan olarak “Gençlere biz bu hakkı veriyoruz.” dedi. Tabii, bu bir hak değil; bu, milletvekilliği statüsünü belirleyecek bir yeterliliklerdir. Yani, seçme hakkı zaten vardır, seçilme hakkı da zaten vardır ama bu yeterliliği belirleyen bir durumdur yani hakkın tali derecede altındadır.

Türkiye şimdi bunca sıkıntılı bir süreçte. Hepimiz biliyoruz ki bir ülkede bilgisayar mühendisi dediğin zaman onlar yani mumla aranan çocuklar olması lazımdı. Binlerce bilgisayar mühendisi şu anda iş bulamıyor, Twitter’da, Facebook’ta toz duman atıyor. E, Türkiye bir ziraat ülkesi, tarım ülkesi, hayvancılık ülkesi; veteriner hekimler, ziraat fakültesi mezunları, su ürünleri mezunları vesaire, tarım ve hayvancılıkla meşgul olan binlerce, on binlerce genç işsiz.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Gelsinler burada savunsunlar işte, burada politika üretsinler, gençliğe ilişkin işleri yapsınlar, siyaset yapsınlar.

FARUK BAL (Konya) – Dur, onu söyleyeyim.

İktisadi ve ticari ilimler akademisinden mezun olan 400 bin tane insan “İş arıyoruz.” diye Facebook’ta duman atıyor.

Şimdi, bu kadar dengesiz, bu kadar programsız bir on iki buçuk yılı geçirmiş AKP iktidarı. Kurduğu üniversitelerde - biz de destek verdik üniversitelere- gençlerin geleceği için bir planlama, üretim planlaması, efendim, ekonomik planlama, bunlara uygun makro bir denge oluşturamamış, böylece işsizlik kategorisi içerisinde üniversite mezunlarının yüzde 28’le ilk sırayı aldığı bir ülkede bunca işsiz yüz binlerin içerisinde 18 yaşını dolduranlara ben milletvekili hakkı veriyorum demek ne demek? Bu doğrudan doğruya şu demek: “Ben sizi aldatıyorum, kandırıyorum; 7 Haziranda bana oy verin, bu çerçevede içerisinde bu işi yürütüyorum.”

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Aldatmayla ne alakası var, ciddi bir şey yapıyoruz burada.

FARUK BAL (Konya) – Değerli arkadaşlarım, bir başka yönü bu gençlerin: Üniversiteyi bitirmiş, meslek sahibi, atanamayan öğretmenler var; dua ediyor, niyaz ediyor, bekliyor, Facebook, Twitter, olmuyor ama bazıları var ki eline silah almış.

Biraz önce ben gördüm, değerli milletvekili arkadaşım gönderdi, İstanbul’da bir savcıcıyı rehin almış bir genç.

İSMAİL AYDIN (Bursa) – “Bir genç” değil, terör örgütü.

FARUK BAL (Konya) – Terör örgütü, tabii ki terör örgütü. Yani, onu ben...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) – Onun bir adını koyalım da.

FARUK BAL (Konya) – Bir dakika. Sayın Bakanım, onu ben olumlu anlamda kullanıyorum diye katiben yorumlayamazsınız çünkü o tür örgütlere karşı benim hayatım mücadeleyle geçmiştir.

Yaşı itibarıyla genç bir insan ama terörist bir insan. O elbette ki terör eyleminin cezası, ceremesi neyse onu çekmeli ama bu hükümet de kendisini bir sorgu sual etmeli “Beni niye bunu engelleyemedim?” diye. Bu teröristler çocuk yaştaki gençleri teröre iterken Hükûmetin alabileceği ekonomik, sosyal, siyasi tedbirler elbette vardır, olacaktır, bunlar alınmamıştır. Bir kısmı İstanbul’da savcıcıyı rehin alıyor, bir kısmı da Kandil’e gitmek için birtakım dağları, bayırları aşılıyorlar. Siz bunlara ne yaptınız? Bunlara bir şey yapmanız lazım.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Onlara da yapıyoruz, öbürlerine de...

FARUK BAL (Konya) – Bunlara gayet güzel yapıyorsunuz, işte bu kanunu getiriyorsunuz. Onlara mavi boncuk dağıtılıyorsunuz.

Bu, değerli arkadaşlarım, şunlarla da değerlendirilmesi lazım: Oslo-İmralı hattı görüşmelerinde milletvekilliği yaşının 18’e indirilmesi ileride ufak bir değişiklik ile yani bir gece operasyonu ile Anayasa eğer inerse Genel Kurula Anayasa değişikliği müzakerelerinde bir küçük değişiklik önergesiyle siz bu askerlikle ilgisi olmayan bölümü de çıkarırsınız.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Siz orada mıydınız ya Faruk Bey?

FARUK BAL (Konya) – Aynen -ben fala bakıyorum, bu fal geçmişte hep çıktı- devletin başı, milletin başı olan Cumhurbaşkanına istihbarat devletinin başıymış gibi istihbarat görevi verdiğiniz gibi bir gece operasyonu ile, sanki operasyonel birtakım işleri yapmaya memur imiş gibi örtülü ödenek verdiğiniz gibi bu işleri de burada yaparsınız diye kaygımız vardır. Bunu daha dikkatle dinlemeniz için ya da daha ciddi yorumlamanız için söylüyorum. Devamı gelecek. Devamında, PKK’nın talebi sadece bu değil, 18 yaşına indirilsin...

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Bu gençlerin talebi Faruk Bey yani PKK’yla şeyin ne alakası var Allah aşkına ya?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 7

FARUK BAL (Konya) – Bu, PKK’nın talebidir, biz öyle görüyoruz.
Başka talepleri de var. Sanki Türkiye savaştaymış gibi -Anayasa Uzlaşma Komisyonunun zabıtlarından getiriyorum- PKK barış hakkı istiyor; Anayasa Komisyonunun zabıtlarına geçmiştir.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Kim istiyor onu?

FARUK BAL (Konya) – BDP istedi.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Kim istedi?

FARUK BAL (Konya) – BDP istedi.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – PKK’nın talebini bize niye söylüyorsunuz?

FARUK BAL (Konya) – Siz şartları uygun görürseniz hemen kabul edeceksiniz.

BAŞKAN – Yahu, bırak!

FARUK BAL (Konya) – Oslo’da, İmralı’da ne görüştüğünüzü açıklarsanız ortaya çıkar. Barış hakkı istiyor, sanki savaştaymış gibi.

İki: “Hakikate ulaşma hakkı istiyoruz.” diyor. Yani, PKK’ya karşı kimler mücadele etmişse onların hepsini hizaya çekin, bunlara ceza verin anlamına gelecek şekilde.

Üç: Savaş tazminatı istiyor, savaş.

Şimdi, siz Grup Başkan Vekilisiniz, bunları yeni duyuyormuşsunuz gibi zannediyorum. Eğer yeni duyuyorsanız çok ayıp.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Tamam da onlar her şeyi isteyebilir ama sizin ne yaptığınız önemli, onların ne istediği önemli değil.

FARUK BAL (Konya) – İşte, bu 5 maddenin bir tanesi de...

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Onlar otuz sene önce yurdun bir bölgesini bölmek istiyorlardı tamamen.

BAŞKAN – Şimdi, bir dakika, bir dakika. Şimdi, onlardan ziyade...

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan, ben bitireyim, arkadaşlar istediklerini bana sorsunlar, cevaplandırayım.

BAŞKAN – Faruk Beyciğim, tamam, sen bitir. Yani, bizim ne dediğimiz daha önemli, onlar isteyebilir.

FARUK BAL (Konya) – Evet, yani bu masum bir talep değildir, bu sağ gösterip sol çakma meselesidir. Dolayısıyla, gençlerimize elbette güveniyoruz, o ayrı bir iştir. AKP’nin on iki buçuk yılda uğratmış olduğu millî bütünlük, üniter devlet gibi kavramlardaki tahribatı o gençlerin üzerine, omuzlarına bir sorumluluk olarak yükledik hep beraber, onlar bunun altından kalkacaktır, inanıyoruz, ayrı bir konu ama bu kanun teklifinin, Anayasa değişikliği teklifinin altında PKK’yla müzakereler vardır, buradan da Milliyetçi Hareket Partisi buna karşıdır.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

İdris Bey, buyur.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben öncelikle, 24’üncü Dönemde Anayasa Komisyonu olarak son toplantımız olduğunu düşünüyorum.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Belli olmaz daha, daha zaman var.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Böyle görünüyor en azından, şu an itibarıyla böyle görünüyor.

Bu süreç içerisinde katkıda bulunan bütün milletvekili arkadaşlarımıza teşekkürlerimi sunarak sözlerime başlamak istiyorum. Ve özellikle burada bu kanun teklifimize ana muhalefet partisinin de olumlu olarak yaklaşıyor olmasını ve sadece Anayasa’nın 67’ye, sona göre bir düzenleme, bunun dışındaki çekinceleri belki yasalarda belirtmek kaydıyla olumlu bakmış olmalarını son derece önemsiyorum, gerçekten güzel bir aşamada olduğumuzu da ifade etmek istiyorum. Yine, 2006 yılında yapılan değişiklikle 30’dan 25’e indirilmesine de katkı sunan bütün Parlamenter arkadaşlarımıza huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

Ancak bu kanun teklifi gerçekten çok önemli. Şu anda Anayasa Komisyonunun üyesi olan, 2006’da 30’dan 25’e düşürülmeden evvelki hâliyle -ve bugün itibarıyla 18’e düşürülüyor olmuş olmasıyla birlikte- 2002 seçimlerinde aday olabilecekken olamayan bu Komisyonunda şu anda yaklaşık 5 tane üye arkadaşımız var, 30 yaşını ikmal etmediği için, askerliğini yapmadığı için. Son derece önemli bir kanun teklifi olması buradan Sayın Bakanımız da başta olmak kaydıyla Zekî Kazdal Bey, Adem Bey, Ebubekir Bey ve şahsım tamamen yaş engeline takılarak 2002’de Parlamenta müracaat edemeyen, milletvekili adayı olamayan kardeşleriniz. O yüzden bunu çok önemsiyorum. Gerçekten önemli bir kanun teklifi.

Ancak burada şu hususları özellikle paylaşmamızda yarar var: Bu kanun teklifi yapılırken son derece samimi arzularla ve gençlerimizin taleplerine karşılık vermek kaydıyla AK PARTİ iktidarı, onun grup başkan vekilleri ve grup başkanımız Sayın Profesör Doktor Ahmet Davutoğlu Bey’in imzasıyla verilmiş ve 205 tane samimi arkadaşımızla, aklının arkasında ikinci bir B planı asla ve asla düşünmeden, demokratik siyaset geleneğine katkı sağlamak ve gençliğimize duyulan güven nedeniyle bu kanun teklifini huzura getirmiştir. Bu nedenle, kanun teklifinin arkasında bir B planı varsaymak ve bunu PKK görüşmelerinde Kandil’in önünü açmak gibi, PKK’yla ilişkilendirmek gibi bir algıyı burada yaratmak son derece talihsiz bir yaklaşımdır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 8

FARUK BAL (Konya) – Nasıl yapacaksınız siz?

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Bizim asla ve asla böyle bir düşüncemiz yok.

FARUK BAL (Konya) – İdris Bey, o zaman nasıl yapacaksınız?

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Bakınız, Faruk Bey, ben şunu çok netliğiyle ifade edeyim...

FARUK BAL (Konya) – Hayır, konu olduğu için ifade ediyorum: Siz PKK'yle çözüm sürecinde anlaşıyorsunuz, anlaştınız. Nasıl burada bunu yapacaksınız?

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Bir müsaade eder misiniz. Bakın, düşüncelerimizi biz burada çok netliğiyle söyleyeceğiz.

Biz gerek çözüm sürecinde gerekse millî birlik ve kardeşlik projesinde her daim 77 milyon vatan evladının arzu ve istekleri doğrultusunda hareket ettiğimizi, hiçbir koşulla, kendimize yapılabilecek hiçbir dayatmayla bu görüşmeleri sürdürmediğimizi defalarca ifade ettik. Bunu o dönemki Başbakanımız olan, şu anki Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan da, şu anda bu görüşmeleri yürüten Sayın Başbakanımız ve heyet üyeleri de açık yüreklilikle ifade ettiler. Biz akan kanın durdurulması ve kardeşlik ikliminin inşası adına 77 milyonun huzur ve refahı için bunları başlattığımızı ifade ettik. Buraya gelen her kanun teklifinde, her Anayasa değişikliğinde biz gizli bir B planı varsayımıyla hareket ettiğimiz takdirde biz burada hiçbir yasaı gerçekleştirme imkânına sahip olamayız. Dolayısıyla, şundan emin olabilirsiniz ki bu kanun teklifinin altında imzası bulunan herkesin öncelikli olarak bu teklifte bir tek düşüncesi var: Gençlerimizi siyasete katmak, gençlerimizin arzu ve isteklerine cevap verebilecek yasal imkânları, biraz önce ifade ettiğiniz yeterlilik imkânını ortaya koyabilmek. Bunun dışında başka bir düşünce içerisine girmek son derece yanlış bir değerlendirme olur. “Bu talep PKK’nın talebidir.” demek milyonlarca Türk gencinin taleplerine duyarsızlığın bir ifadesidir. Milyonlarca Türk genci bize: “Seçiyorsak seçilmek de istiyoruz.” gibi talepte bulunuyor ve biz şimdi onların bu talebine karşılık veriyoruz, seçtiğiniz gibi seçilebilme imkânını da inşallah yasalaştırmamız hâlinde ortaya koyuyoruz.

Tabii, bunun dışında belirli kaygılar olabilir, endişelerde de bulunulabilir, bunlar son derece doğal ve normal, bunları da anlayışla karşılıyoruz. Ama bu Anayasa değişikliğinden sonraki süreç içerisinde yasal düzenlemelerde böyle bir kaygınız varsa bunları da komisyonlarda görüşmek suretiyle bu çekinceleri orada mutlak surette yasalaşırken dikkate alacağımızdan en ufak derecede bir şüpheniz dahi olmasın.

Bir de özellikle “İşte Meclis kapanmak üzere, bu kanun teklifi niçin geliyor?” gibi bir söyleminiz var, bunu da şöyle ifade edeyim: “Kıyamet günü dahi olsa elinizde bir fidan varsa dikiyorsunuz.” diyen bir dinin temsilcileriyiz, bir anlayışın, bin misyonun devamıyız biz. Gençlerimiz adına şu an itibarıyla bu kanun teklifini en azından Anayasa Komisyonunda geçirip daha sonra da Genel Kurulda yasalaşmasını beklemek dahi onların bu taleplerine karşı ne kadar duyarlı olduğumuzun bir göstergesidir. Çünkü, biz hangi tarihte getirirsek getirelim zamansal olarak bu tekliflere karşı itirazlarınız oluyor ve farklı bir şekilde farklı yerlerle ilişkilendirmek gibi hassasiyetleriniz var. Ama şunu özellikle bir sefer daha ifade ediyorum ki AK PARTİ iktidar olarak ve AK PARTİ milletvekilleri olarak bizim asla ve asla bu kanun teklifinde veyahut da huzura getirdiğimiz diğer kanun teklif ve tasarılarında hiçbir B planımız yok. Asla ve asla bir terör örgütünün dayatmasıyla hareket edebilecek bir siyasi iktidarın mensupları değiliz. Bizlerin yapmış olduğu ve atmış olduğu tüm adımlar 77 milyon vatan evladının huzur ve refahı için yapılmış ve atılmış adımlar, bunu özellikle ifade etmek istiyorum.

Yine, “65 yaş üstü PKK’lılara Meclisin yolunu açacak bir düzenlemedir.” gibi bir varsayıma buradan ulaşmanın da son derece yersiz ve doğru olmadığını bir sefer daha ifade ediyorum.

Sayın Grup Başkan Vekilimiz de çok net ifade etti “Hem kanunun gerekçesinde hem de bu durumda 18 yaşta fiili askerlik durumu ne olacak?” dendiğinde, fiilen asker olmamış olmayı, bakaya durumuna düşmemiş olmayı ve yine yükümlü bulunmamayı çok net bir şekilde ifade etti. Velev ki böyle bir kaygınız da varsa, yasal düzenleme yaparken elbette ki sadece Anayasa değişikliğiyle bu olacak değil, onları da orada kayıt altına alırsınız ve almak da durumundayız. Biz, burada, gençlerimizin önünü açmaya yönelik bir düzenleme öngörüsüyle bu kanun teklifini huzura getirdik, bunun dışında başka bir saik veyahut da arkasında bir sebep aramak asla ve asla doğru olmayacaktır düşüncesindeyim.

Ben bu duygu ve düşüncelerle aynı zamanda bu kanun teklifinin bir imza sahibi olarak da teklifimize Komisyon üyelerimizin tamamının desteğini bekliyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Özgündüz...

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, Anayasa Komisyonumuzun herhâlde son toplantısı. Birçok arkadaş belki önümüzdeki dönem olamayacak. Dolayısıyla, iyi bir Komisyondur, benim...

BAŞKAN – Başkasının bilmem Ali, benim durumum belli yani.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Başkanım, sizi özleyeceğiz, aslında bu değişikliğe sizin için de bir madde eklense, Grup Başkan Vekili burada bir... Yani, bizim Komisyon...

FARUK BAL (Konya) – Sarayda ziyaretine gideriz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 9

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Saraya da gideceği meçhul. Keşke Hocamı dinleseydi bu grup birkaç konuda. O yüzden Hocam sizi seviyoruz

BAŞKAN – Artık onu karıştırma, devam et.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Hocamın dediği istenmiyor ki oraya da takoz koydular, onu da ayrıca tartışırız.

BAŞKAN – Ali devam et.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Hocam, elbette Komisyonumuz bu dört yılda, aslında bizim Komisyonun görev alanına giren birçok yasa her nasılsa başka komisyonlara gönderildi. Zaman zaman Adalet Komisyonu, zaman zaman İçişleri Komisyonu, zaman zaman Plan ve Bütçeye, alakasız komisyonlara gitti. Dolayısıyla, Komisyonumuz pek...

BAŞKAN – Ali orada bir nokta koy.

Ben bu konuda, arkadaşlarımız bilir, hem Genel Kurula bizzat gittim konuştum, iki kez konuşmam var Meclis Başkanlığında hem bu dönem hem Bülent Arınç döneminde verdiğim 3 tane dilekçem var birkaç konuda ama maalesef olmadı yani.

ALİ ÖZGÜNDÜZ (İstanbul) – Evet Başkanım.

Ben de burada bir sitem edeyim hem de Komisyon adına ortak bir düşüncedir yanılmıyorsam. Yani, çünkü bizim Komisyonun birçok görevi ne yazık ki başka komisyonlar tarafından kullanıldı, o nedenle Anayasa Komisyonu -çok değerli arkadaşlar olmasına rağmen bu yasama döneminde pek- aslında daha verimli çalışabilirdi diyorum.

Tabii, böyle bir yasada gençliği temsil eden, kabinenin en genç Bakanının burada olması da çok sık bir hareket, Sayın Bakana da teşekkür ediyoruz Hükümeti temsilen burada olduğu için.

Grup sözcümüz Sayın Kart açıkladı, biz bu yasaya elbette olumlu bakıyoruz. 18 yaş... Biz diyoruz ki: “Efendim, reşit olan, suç işlediği zaman bunun sonuçlarına katlanan, herhangi bir ceza indirimi almayan ve seçme hakkını kullanan kişi elbette ki seçilme hakkını da kullanmalıdır.” Biz bu nedenle tüzüğümüzde gençliğe ve kadına özel yer alırdık, kontenjan tanıdık ve hafta sonu yapılan bizim demokrasi şölenimizde, milletvekili ön seçiminde de -45 yerde- genç arkadaşlarımız öne çıktı, bu da bunun bir göstergesi, toplum gençlerin siyasette daha çok yer almasını istiyor. Ancak, elbette ki bu yetişemeyecek, yani sonuçta bunu da görelim, bu biraz seçime dönük bir şey. Keşke, bunun yerine, Anayasa değişikliğinden ziyade, Milletvekili Seçim Kanunu’ndaki o yüzde 10 seçim barajını şimdi konuşsaydık ve Anayasa’yla birlikte “Bir yıl içinde uygulanmaz.” hükmünü de değiştirseydik. Dolayısıyla, gençliğin yani efendim seçme hakkını kullanıyor, “millî irade” dediğimiz o kişiler hakikaten istedikleri kişilere oy verdikleri zaman o kişiler Parlamentoda temsil edilseydi, oy vermeyen kişiler değil. Yani yüzde 10 seçim barajı çok daha acildi benim açımdan. Elbette ki destekliyoruz. Askerlikle ilgili konunun da yasayla mutlaka çözüleceğine inanıyoruz.

Ben sözlerimi bitirmeden önce, şu anda İstanbul Adliyesinde bir meslektaşımızın yasa dışı bir örgüt mensubu olduğunu söyleyen kişiler tarafından rehin olarak alınması... Daha henüz kim olduğu belli değil, umarım bir provokasyon yoktur, başka bir amaç yoktur, başka birileri tarafından bir yönlendirme yoktur. Umarım sağ salım bu arkadaşımız, savcı arkadaşımız özgürlüğüne kavuşur, bu eylemi gerçekleştirenler de yakalanıp sorgulanır. Bu iş nedir, bu iş ortaya çıkarılmalıdır. Elbette, İstanbul Adliyesine silahlı kişilerin gitmesi, örgüt flamasıyla filan, bu basit bir olay değildir, güvenlik zaafı da vardır, bununla ilgili de Hükümet de sorumluluğu üstlenmelidir. Ama dediğim gibi, aslolan hemen operasyon yapıp orada o kişilerin öldürülmesinden ziyade, bu kişilerin alınıp, sorgulanıp, bu işin ortaya çıkarılması lazım. Seçim öncesi bu tür bir olay daha çok provokasyon kokuyor diye düşünüyorum.

Tekrar hepinizi saygıyla selamlıyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Sayın Akman...

YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, ben de öncelikle bu önemli düzenlemenin hayırlı olmasını diliyorum. Eğer, partilerimiz ittifak hâlinde olursa kanaatimce bu bir haftalık takvimde de bu işin çıkarılmasının mümkün olduğunu şahsen düşünüyorum. Gençlerimiz için önemli de bir jest olur böyle bir şey yapabilirsek. Evet, bu seçimler için geçerli olmaz 67’nci madde gereği ama en azından onları önemsedüğimizin bir işareti olur ve gelecek seçimler için de böyle önleri açılmış olur.

Burada öncelikle şunu belirtmek istiyorum Sayın Başkanım, biz burada Anayasa’mızda aranması gereken şartlarla alakalı birçok maddelerde olduğu gibi, bana göre biraz yasakçı gibi olan, biraz engelleyici olan, engelleyici gibi olan iki tane hükmü kaldırmış oluyoruz. Yani, bunun izahı şudur: Serbestlik, zaten hukuk sisteminde de asıl olan eski deyimle ibâhedir yani serbestliktir; asıl olan bir kuralın serbest olmasıdır. Yani, bir hususun yasaklanması ancak yasalarla ve Anayasa’yla mümkündür dolayısıyla biz burada aslında bir yasağı kaldırmış oluyoruz, iki yasağı kaldırmış oluyoruz; birisi yaşla ilgili, birisi askerlikle ilgili olan yasağı kaldırmış oluyoruz.

Ben, bazı çevrelerin, bu kanun, daha doğrusu 18 yaş meselesi konuşulduğundan bu yana yapmış oldukları değerlendirmelere tabii ki katılmıyorum. Yok efendim “Meclisi kreşe mi çevireceksiniz?”, yok efendim “Süt yardımı da dağıtacak mısınız?” gibi birtakım sözler söylendi biliyorsunuz. Hatta bir milletvekilimiz iki tane boyu kendisinden daha uzun genci aldı “Bunlar mı milletvekili olacak?” dedi filan. Bunlar doğru yaklaşımlar değil kanaatimce yani asıl olan gençlerin bu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 10

anlamda önünü açmak, bu serbestliği gerçekleştirmek. Ha, bunların kaçının milletvekili olup olmayacağı, milletvekilliğinde yaşanmış olan birtakım kişisel sorunlar, vesaireler kişilerin kendi verecekleri kararlardır ama bu dinamizmi, bu devinimi gerçekleştirmek bana göre önemlidir, gereklidir.

Burada düzenlenmiş olan ikinci husus da “Yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmamış olanlar” ifadesinin çıkarılması. Arkadaşlar, burada ibareden açıkça anlaşılacağı üzere, kesin bir yasaklılık durumu var. Yani, şu andaki mevzuatımıza göre, askerliği yapmamış olan kişiler bildiğimiz üzere milletvekili seçilemiyorlar. Tabii, daha yakın bir tarihte biz bedelli askerlikle ilgili birçok gencimizi belli bir bedel mukabilinde askerlik yapmış olarak kabul ettik. Zaman zaman biz “öğretmen askerlik” dediğimiz uygulamayı getirdik, o yükümlülük çağında olup da öğretmenlik ehliyeti olan insanların öğretmen olarak askerlik yapabilecekleri imkânını getirdik. Ordumuzun hızlı bir şekilde profesyonel orduya doğru kaydığını da varsayarsak belki de muhtemeldir ki bir müddet sonra zorunlu askerliği dahi genel anlamda mevzuatımızdan çıkarma ihtimali bile var. Bildiğim kadarıyla, askerliğin zaten kısaltılması, uzaması, hangi şartlarla yapılacağı kanunla düzenlenirken biz ayrıca milletvekilliğiyle alakalı Anayasa’da emredici bir hüküm öngörüyoruz. Bana göre bu emredici hükmün kaldırılmış olması önemli yani bunun tersi bu işin bir serbestliğe bırakılması, yasaya bırakılması anlamına geliyor. Tabii ki bir uygulama yasası çıkacak, bütün Anayasa değişikliklerinden sonra bir uygulama yasasına genellikle bir ihtiyaç duyulmaktadır. Bu yapılan yasa değişikliğiyle de... Burada zaten asker kanunlarında bu var “askerlikle ilgisi bulunanlar” meselesinin ne anlama geldiği; gerek memuriyetlere girişlerde gerekse çeşitli görevlere girişlere bu ibare kanunlarda geçmektedir. Dolayısıyla, biz bir nevi bunu Anayasa’ya da koymuş oluyoruz. Bunu Sayın Grup Başkan Vekilimiz işte izah etti, yani o an için “askerlikle ilişkisi olmamak” meselesi yeterli kabul edilecek bir durumdur. Ama dediğim gibi yani anayasalar özellikle sık sık da değiştirilemediği için önümüzdeki dönemde Askerlik Kanunu’nda bir değişiklik yapılır, askerlik belki zorunlu olmaktan çıkarılır veya farklı bazı -diğer ülkelerde olduğu gibi- yükümlülükleri yerine getirenler askerlik yapmış kabul edilirler. Buna benzer şekilde kanun koyucunun yani normal yasa koyucunun da önünü açmak adına bu değişikliği yapma meselesinin ben önemli olduğunu düşünüyorum.

24’üncü Dönemin, arkadaşlar da ifade etti, muhtemelen Anayasa Komisyonunun son toplantısını yapıyoruz. Geçtiğimiz hafta görüştüğümüz kanunda da benzer ifadeler kullanmıştık ama bu sefer herhâlde gerçekten son görüşme olacak. Onun için, ben yeni dönemin memleketimiz için, milletimiz için hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Bu komisyonlarda, Genel Kurulda bugüne kadar emeği geçmiş bütün meslektaşlarımızı, mevkidaşlarımızı tebrik ediyorum. Biz bu dönemden sonra Sayın Hocamızla ve bazı arkadaşlarla beraber yokuz, yeni gelmesi muhtemel olan arkadaşlara yeniden seçilmeleri durumunda şimdiden başarılar diliyorum.

Hayırlı günler diliyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Evet, bir şey mi vardı, bastınız da?

FARUK BAL (Konya) – Diğer arkadaşların haklarına tecavüz olmayacaksa ben bir söz istiyorum.

BAŞKAN – Kısa olursa olur, Rıza Bey’e vereceğim de.

Buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Şimdi, değerli arkadaşlar, bizim süttan ağzımız yandığı için yoğurdu üfleyerek yiyoruz. Burası Anayasa Komisyonu her ihtimali düşünmek zorundayız.

Ben, PKK’nın barış hakkı, savaş tazminatı, hakikate ulaşma gibi marjinal, sanki savaş kazanmış bir devleti gibi talepleriyle birlikte milletvekili yaşının 18’e indirilerek, Kandil’de haklarında mahkûmiyet olmayan insanlara siyaset yolu açılması stratejisini biliyor ve bunu size Anayasa Uzlaşma Komisyonunda vermiş oldukları önergelerle ispatlıyor...

Şimdi, burada, o teklifin bu tekliften bir tek farkı “askerlikle ilgisi” meselesi geliyor. Ben, “askerlikle ilgisi olmayanlar” ifadesi eğer Genel Kurula inerse bir gece yarısı operasyonuyla metinden çıkarılacağına dair çok ciddi endişe ve kaygı sahibiyim. Dolayısıyla, bu çıkarılacaktır diye varsayıyorum, ona göre konuşuyorum.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Siz hep varsayımlar üzerinden konuşuyorsunuz.

FARUK BAL (Konya) – Ahmet Bey, bu benim düşüncem ya, sen ne karışıyorsun, ben buna inanıyorum, anlatmayayım mı düşüncemi?

İki: Bu askerlikle ilişkisi meselesi, 65 yaş üstü 1978’te Fis köyünde PKK’yı kuranlar 65’in üstüne çıktı. Onlara yönelik bir tuzak olduğunu değerlendiriyorum. Dolayısıyla, bu konuda bizim kanaatimiz kesindir, nettir. Ama bir şeyi de hatırlatmak istiyorum: Şimdi, dünyada PKK terör örgütü olarak bilinen ve terör örgütü olarak tanınan bir örgüttür. Strateji uzmanlarının başarısı sıfır bedelle stratejik hedefine ulaşmasıyla ölçülür. Orta Doğu’yu şekillendiren ülkelerin stratejistleri, sıfır bedelle kan dökmeden silah satıp para kazanarak Orta Doğu’yu istedikleri gibi şekillendiriyorlar. Bugün İsrail’e yan bakan bir adam yok, dik dik çakan bir adam da yok Orta Doğu bölgesinde, onunla mücadele edebilecek birisi de kalmamıştır. İşte, o strateji, sıfır bedelle Arap ülkelerinde etnik ve inanç çatışma bazında yarattığı sorun ile bu stratejik hedefe ulaştı.

İkinci hedef: Büyük Kürdistan yaratarak ileride İsrail’i kurma hedefidir. Bununla ilgili olmak üzere Irak’ta peşmerge, Kandil, Suriye’de PKK’yı lider kabul eden PYD, Türkiye’de PKK, İran’da PJAK. Şimdi, bunun ilk ikisi de gerçekleşti, üçüncüsü Türkiye’ye doğumu “çözüm süreci” adı altında AKP’ye yaptırıyorlar. Siz, “Uluslararası açıdan IŞİD ile mücadele

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 11

eden en zinde örgüt PKK'dır." diyen güçlerin PKK'yı uluslararası meşruiyet alanına soktuğunu fark etmiyor musunuz? Artık, uluslararası meşruiyet alanına girmiştir. Alman tanksavarları PKK'nın eline geçmiştir peşmerge marifetiyle, Amerika eskiden zaten helikopterlerle atıyordu vesaire, diğer istihbarat güçleri de PKK'yı destekliyor. Sebep, IŞİD'e karşı Orta Doğu'daki stratejik hedeflerine sıfır maliyetle, kendi kanlarını dökmeden, kendi silahlarını satarak ulaşmaktır. Şimdi, böyle bir durumda Türkiye'nin başına PKK'yı musallat edenler sizin kara kaşınıza, kara gözünüze bakarak "Türkiye'deki analar ağlasın." diye PKK'ya silah bıraktırır mı? Nasıl inanıyorsunuz buna, bu kadar saflık olur mu?

Diğer taraftan, PKK'nın dünyada terör örgütü olduğuna dair Türkiye'nin iddiasının AKP'nin PKK'yla görüşmeleri nedeniyle içi boşalmıştır. Benim görüştüğüm özellikle Avrupa Konseyinde çok sayıda milletvekili var, çok açık ifade ediyorlar "Biz ne yapalım, kendi Hükûmetiniz yapıyor bu işi." diyorlar. Dolayısıyla, PKK'yı siz Türkiye'de meşrulaştırdınız, daha ileri bir noktaya gittiniz. PKK, Kürt kardeşlerimizin canına kıyıyordu, onların üstünde bir güç, onları sözde temsil edecek bir hükûmet alanı yaratabilmek için, 40 bin tane şehit ettiği Türkiye Cumhuriyeti vatandaşımızın 36 bin tanesi Kürt kökenli kardeşimizdir. Niçin yaptı bunu? PKK'yı güç olarak tanısnlar diye yaptı. Siz şimdi, altın tepsi içerisinde PKK'nın eli kanlı teröristbaşısını Diyarbakır'da okunacak bir mektupla bütün Kürt kardeşlerimizin lideri ilan ettiniz. Yatacak yeriniz yok, buradan da çıkacak hiçbir sonuç yok, bizim düşüncelerimiz haklı, doğru, meşru, aklınızı başınıza alın.

"Bu son toplantı." diyorlar, inşallah son olur, ne olacağı belli olmaz, sabaha kadar her şey değişebilir ama Anayasa Komisyonu olarak geçtiğimiz dönemde hizmeti geçmiş arkadaşlara teşekkür ediyorum, daha etkin bir Komisyon olabilirdik, olamadık, inşallah bundan sonra görevi alacak arkadaşlarımız başarılı olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – İnşallah, çok teşekkür ederiz.

Ahmet Bey, buyurun.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii, ben, bu varsayımları, bu açık ve net olan teklif üzerinden bu çıkarımları açıkçası çok haksız ve çok yanlış bulduğumu ifade etmek istiyorum. Bunları zinhar kabul etmek mümkün değildir.

FARUK BAL (Konya) – Kararlı olduğunuz bir konu çıkmış mıdır sizden?

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Bugüne kadar, maalesef, atmış olduğumuz bütün demokratik adımlarda... Yani hani "PKK'yı meşrulaştırıyorsunuz." diye diye bakın konuşmanızda kaç tane PKK, kaç tane Kandil geçti ya? Bunu konuşarak, bunu şey yaparak "PKK'nın talepleri şunlar." diyorsunuz yani bunu dile getirmenin bile aslında gerçek manada doğru bir şey olmadığını siz de biliyorsunuz.

FARUK BAL (Konya) – Ahmet Bey, hastalıklardan bahsediyoruz...

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Yani ayrıca PKK'nın taleplerini burada dile getirmek... PKK'nın ne istediği, Kandil'in ne istediği bizim umurumuzda değil. Bu milletin ne istediği önemlidir, biz ona döneceğiz, ona bakacağız. "PKK şunu istedi, şunu yaptı, bunu etti." Ya, kusura bakmayın arkadaşlar, bakın, eğer burada... Yani silah bırakılsa silah bırakılması kötü bir şey mi ya? Bakın, 40 bin şehitten bahsediyoruz, bir tek şehidimizin daha olmaması için ne gerekirse yaparız ve bütün siyasetlerin üzerindedir bu.

FARUK BAL (Konya) – Valilere talimat veriyorsunuz Ahmet Bey...

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Bir tek şehidimizin daha olmaması, tek gayretimiz o ve bu manada da çözüm sürecinde kararlıyız, ısrarlıyız. Bu ülkenin birliği, beraberliği, kardeşliği, toplumsal bütünleşmesi adına bunu da yapmak durumundayız. Yani burada çok açık ve net bir teklif var. "Yok, şunda şunu yazmışsınız da ben bakarım ki işte yok gece yarısı operasyonuyla onu da değiştirisiniz." Ya, burada çok açık bir teklif var yani bunu PKK'yla, Kandil'le, Oslo'yla yani nasıl ilişkilendirebiliyorsunuz?

FARUK BAL (Konya) – Anayasa'da Cumhurbaşkanının istihbarat yetkisi var mı?

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Kimin siyaset yapacağı, kimin milletvekili seçileceği, adaylık şartları, bütün bunlar yasalarımızda zaten mevcuttur. Şimdi, bunun üzerinden kalkıp yani biz buraya hangi paketi getirirsek getirelim, Genel Kurulda neyi görüşürsek görüşelim bunun üzerinde "Yok, PKK şunu istiyor..." Hiç kimse kimseyi test etmesin, kusura bakmasın, bu ülkede bütün, 550 milletvekilinin tamamı da aynı duyarlılıktadır. Bu ülkenin birliği ve beraberliği için çalışırız, bölünmez bütünlüğü için çalışırız, anayasal yemin etmişiz. Hiç kimse bu konuda bir başkasına aşık atamaz, bırakın Allah aşkına! Yani bu noktada kalkıp da bu tür ithamlarla, bu tür şeylerle...

Ya gençlerin bir talebi var, bu millet adına gençlerimize güveniyor muyuz, güvenmiyor muyuz? Gençlerimizin siyasette yer almasını istiyor muyuz, istemiyor muyuz? Çok net sorular bunlar ve buna ilişkin olarak burada bir teklif var, bu teklifte eksik yanlar olabilir, varsa önerileriniz konuşabiliriz, tartışabiliriz, muradımız üzüm yemek bizim. Bu gençleri siyasete dâhil etmek...

FARUK BAL (Konya) – Alt komisyonu havale edelim...

AHMET AYDIN (Adıyaman) – İşte, çözümsüzlük o, sizin dediğiniz çözümsüzlük o. Bu çocuklarımız çıkmaz mı? Burada 2 maddelik bir teklif var, çok bir şey değil.

FARUK BAL (Konya) – Mahkemeye verdi, ne yapacağız?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 12

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Çok açık bir şey var...

BAŞKAN – Kanunda yazarız onu ya.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Değerli arkadaşlar, bütün Anayasa değişikliklerinden sonra uygulama yasaları çıkar ve bakın, burada çok önemli bir şey yapıyoruz. Gençlerimize ilişkin burada böylesine güzel bir düzenleme varken onlara güvendiğimizi hepimizin ortaya koyması lazım, samimi bir şekilde, topu taca atarak değil, oraya buraya bir şekilde farklı yanlara giderek değil. Burada arkadaş, biz bunu istiyor muyuz, istemiyor muyuz? O dediğiniz birtakım şeyler varsa eğer siz gerçekten samimi olarak bunu düşünüyor musunuz mu bilemiyorum, eğer samimi olarak düşünüyorsanız da onlara ilişkin, onları bertaraf edecek ne kadar şey varsa ona da hazır olduğumuzu söylüyoruz biz, buna hazır olduğumuzu söylüyoruz.

FARUK BAL (Konya) – Alt komisyona havale edelim.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Burada çok açık, alt komisyona havale edilecek bir şey de yok, geçmişten beri de bizim üzerinde durduğumuz bir şey. Gençlere yönelik -Gençlik ve Spor Bakanlığımız da burada- hakikaten birçok politika ürettik. Yani burada ben, hakikaten az önce de konuştuk, görüştük, işte sizleri de dinledim. Yok, aday adayları işte AK PARTİ’den üst düzey adayları, bürokratlar, ya MHP’den de bürokratlar müracaat etmiyor mu?

FARUK BAL (Konya) – AKP’nin adaylarına göre...

AHMET AYDIN (Adıyaman) – İstifa etmiyor mu, istifa edip MHP’den aday olan valiler, şunlar, bunlar yok mu? CHP’den var mı? Var.

FARUK BAL (Konya) - Devlet Demir Yolları Genel Müdürü...

AHMET AYDIN (Adıyaman) – AK PARTİ’ye de gelebilir, MHP’ye de, CHP’ye de HDP’ye de. Burada kendini hangisinde görüp... Demokratik bir hakkıdır, o demokratik hakkını istediği siyasi partide de kullanabilir, buna da saygılı olmak lazım.

FARUK BAL (Konya) – Bize bir şey öğretmeyin Ahmet Bey, gerçeği biliyoruz biz.

BAŞKAN – Hadi toparlayın Ahmet Bey.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Değerli arkadaşlar, bizim niyetimiz üzüm yemek ve bu konuda son derece samimiyiz, son derece açık, şeffaf ve net bir teklif var ortada. Türkiye Cumhuriyeti’nde gençliğine güvenen, övünen, gururlanan bir milletiz ve ki biz gençliğimize hep deriz, “Fatih’in İstanbul’u fethettiği yaştasınız.” deriz, o sloganlarla, o söylemlerle hep ifadede bulunuruz. Ki bugünün gençliğine de hakikaten güvenmek durumundayız, bunlar bu ülkenin geleceği, teminatı, bunların her alanda yani 18 yaşını dolduran genç bürokraside yer alıyor, başka alanlarda yer alıyor, siyasette de temsil edilebildiği oranda olsun. Sonuçta her 18 yaşını dolduran kişi milletvekili olmuyor, her 40 yaşını dolduran kişi de milletvekili olmuyor. Adaylık şartları, bu bir demokratik yarıştır, siyasi partilerin kabulüne bağlıdır, şudur, budur.

Bu demokratik hakkı çok görmeyelim diyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Sayın Türmen, buyurun efendim, Avrupa ne diyor bu işe?

RIZA TÜRME (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bunun Anayasa Komisyonunun son toplantısı olduğu anlaşılıyor. Sizin Başkanlığınız altında da yaptığımız son toplantı aynı zamanda.

BAŞKAN – Evet, öyle.

RIZA TÜRME (İzmir) – O nedenle size bundan sonraki yaşaınızda çok başarılar, mutluluklar dilerim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Rıza Ağabey, sağ ol, Allah razı olsun.

RIZA TÜRME (İzmir) – Sizin Başkanlığınız her zaman bizim için güzel oldu, aynı zamanda Kabinenin en genç Bakanının burada olmasından da Anayasa Komisyonunun en yaşlı üyesi olarak mutluluk duyduk.

Bu Anayasa değişikliği önerisini elbette ki olumlu bir öneri olarak görüyoruz biz de yani gençlere siyasette yer açmak, siyaseti gençleştirmek hem siyasete bir dinamizm katacaktır hem de siyasetin daha genç, daha deneyimli gençler bakımından yürütülmesini sağlayacaktır. Yani günümüzdeki gençler teknolojinin verdiği deneyimlerle çok tecrübeli gençler gerçekten yani ben birçok şeyi kendi çocuğumdan, torunumdan öğreniyorum bu bilgisayar teknolojisiyle ilgili. Artık yaşlılar gençlere değil, gençler yaşlılara öğretmenlik yapıyor birçok alanda. O nedenle bugünün gençleri aslında bu çok daha olgun bizim gençliğimizden, o nedenle de Mecliste bulunmalarını olumlu bir gelişme olarak görüyoruz. Tabii, böylesine önemli bir konunun Meclis kapanmadan birkaç gün önce, seçimler olmadan da işte bir iki ay önce getirilmesi biraz siyaset kokuyor elbette yani böyle bir acaba bir oy düşüncesi var mı zihinlerinin arkasında diye bir soru işareti uyanmıyor değil elbette ama olsun, ilke olarak...

BAŞKAN – Şeytan boş durmaz zaten.

RIZA TÜRME (İzmir) –Efendim?

BAŞKAN – Şeytan boş durmaz, sürekli dolaşıyor.

RIZA TÜRME (İzmir) – Şeytan boş durmuyor.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Siz de destek veriyorsunuz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 13

RIZA TÜRME (İzmir) – İlke olarak tabii ki doğru yani zamanlaması bir tarafa, ilke olarak doğru olan bir şeyi desteklemek lazım.

Tabii, iktidarın gençler konusunda gösterdiği bu duyarlılığı sadece bununla sınırlı tutmamak lazım, daha geniş alanlarda da aynı duyarlılığın gösterileceğini umut ederiz, gençleri ve çocukları kapsayacak şekilde bu duyarlılığın genişletileceğini umut ederiz çünkü bizim Türkiye’de yasalarımızda çok büyük bir karmakarışıklık var, çok büyük bir kargaşa var. Türkiye’de Medeni Kanun gereğince erginlik yaşı 18 fakat Türk Ceza Kanunu’na baktığınız zaman cezai ehliyet bakımından 12-15, 15-18 gibi ikili bir ayırım var.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Üç ayırım.

RIZA TÜRME (İzmir) – Üç ayırım var.

Medeni Kanun’a baktığınız zaman evlenme yaşı 18 ama yargıç kararıyla 16 yaşında evlenebiliyor, ailenin rızasıyla efendim 17 yaşında evlenebiliyor. Çocuk Koruma Kanunu’na baktığınız zaman 18 yaş öngörülüyor her bakımdan. 16-17 yaşında evlenince ergin sayılıyor çocuk fakat ergin olduğu için çocukların faydalandığı koruma haklarından, Anayasa’da ve diğer yasalarda görülen korumadan yararlanamıyor çünkü ergin olmuştur ama oy kullanma hakkı yok ergin olmasına rağmen. Böyle çelişkiler dolu yani güveniyorsak çocuklara, gençlere o zaman çocukların da katılımcılığını teşvik etmek lazım yani buna yol açmak lazım. Türkiye’de baktığınız zaman çocuklar 12 yaşında sanık olabilirler, 15 yaşında işçi olabilirler, 16 yaşında anne olabilirler, 18 yaşında milletvekili olabilirler, şimdi, bu Anayasa değişikliği yürürlüğe girerse. Bu manzarayı değiştirmek lazım tabii, yani, “Çocuklara, gençlere güveniyoruz.” demekle olmaz bu; gerçekten güveniyorsak, bir kere, çocukları sadece -Anayasa’nın bu 41’inci maddesinde öngörülmesi gibi- korunması gereken küçük büyükler olarak görmemek lazım; çocukları bağımsız özneler olarak görmek lazım, çocukların kararlarına saygı göstermek lazım, çocukları katılımcılığa teşvik etmek lazım -gençleri katılımcılığa teşvik ettiğimiz gibi şimdi- ve çocukların da görüşlerini siyaset alanında da ve diğer alanlarda da alabilmemiz lazım. Ümit ediyorum ki bu değişiklik de burada kalmaz; aynı zamanda bu değişiklik başka değişikliklere de, gençlere ve çocuklara başka bir bakış açısı getirir, bu Anayasa değişikliği önerisi onun başlangıcı olur diye umut ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Öztürk...

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakan; şimdi, öncelikle amasız, lakinsiz, fakatsız fukatsız bu yasayı destekliyoruz, olumlu bakmaktan öte destekliyoruz ama, şimdi...

FATOŞ GÜRKAN (Adana) – “Amasız” demiştiniz ama. (Gülüşmeler)

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Hayır, aması şu, daha da ilave getiriyorum.

Şimdi, Sayın İdris Şahin dedi ki: “Biz bu yasayı samimi arzularla getiriyoruz, demokratik siyasete katkı sağlamak için bu teklif geldi.”

Bugün, arkadaşlar, bir hafta kaldı Meclisin kapanmasına. “Samimi arzularla bu teklifi getirmek” demek bu teklifin doğuracağı sonuçların doğurulmasını istemek demektir. Anayasa Uzlaşma Komisyonunda bu konular tartışıldı. Hatta ben hukukçu bir milletvekili olarak seçim yaşının 18’e düştüğüne inanıyordum, öyle biliyordum; 18 yaşına düşmediğini şeyde öğrendim, benim kızımın adaylığı söz konusuydu, bilgisayar reddetmiş “yaş ufak” diye İstanbul’da. “A, olur mu öyle şey ya, ben 18 biliyordum.” dedim, o da 23 yaşında çıktı; 25’miş.

O nedenle, ben bu yasanın samimi arzularla getirildiğine inanmıyorum, izninizle; demokratik siyasete katkı sağlamak amacıyla da getirildiğine inanmıyorum. Demokratik siyasete katkı sağlamak isteyen bir anlayış, demokratik siyasete bugün en büyük tukamayı yapan seçim barajını ortadan kaldırır. Yani, bugün bu Türkiye Büyük Millet Meclisi bu milletin Meclisidir; dolayısıyla, bu millet içinde çok farklı düşünen insanlar vardır. Bugün Türkiye Büyük Millet Meclisinin millî iradeyi tam anlamıyla temsil ettiğini söylemek mümkün değildir. Neden mümkün değildir? Bir: Örneğin, adam CHP’li değil ama seçim barajı nedeniyle kendi partisinin barajı aşmayacağını düşünüyor, CHP’ye oy veriyor -bu bir irade sakatlanmasıdır- ya da MHP’li değil, MHP’ye veriyor ya da AKP’li değil, AKP’ye veriyor. Dolayısıyla, sadece seçim barajının getirdiği engel, şu ya da bu partinin barajı aşp aşmamasından daha öte, mevcut partiler içerisinde de kendilerinin hakkı olmayan oylar var, yani, millî irade bu yönüyle de yansımıyor. Onun için, bence siyasetin içerisindeki en büyük engel bu seçim barajıdır. Aslında bu seçim barajı kaldırılabilirdi.

Siyasi iktidar bu konudaki eleştirileri hep şöyle karşıladı: “Canım, seçim barajını biz mi koyduk?” dedi. Anayasa’nın bu maddesini de AKP koymamıştı. Yani, bugüne kadar AKP’nin Mecliste çıkarttığı yasaları AKP mi koydu? Yani, siz illa kendi koyduğunuz yasaları çıkartmak durumunda değilsiniz.

Şimdi, burada, baktığımız zaman, bizim yapmak istediğimiz iş ciddi bir iş, evet, yani, gençlerin seçilme yaşına... Yapmak istediğimiz iş ciddi fakat yaptığımız iş ciddi değil Sayın Başkanım, yöntem olarak ciddi değil. Yani, dışarıdan baktığımız zaman, inanıyorum ki AKP grubu da bu düzenlemenin Parlamentodan geçmeyeceğini düşünerek getiriyor, ben öyle düşünüyorum en azından. Yarın seçim meydanında diyecek ki: “Efendim, biz bunu getirdik -hesap şuydu herhâlde, muhalefetin belki de karşı çıkacağı düşünülüyordu- işte, bunlar karşı çıktı.” Ben şimdi şunu ilave ediyorum: Madem

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 14
samimisiniz, buyurun, Meclisten geçsin, buyurun, geçsin Meclisten. Şimdi, yani, bir kere şu: Daha önceden bunu düzenleyebildiniz.

İkincisi: Yöntem olarak, yasa yapma yönteminden de daha sıradan bir yöntem hâline getirdiniz Anayasa değişikliklerini. Siyasi Partiler Yasası'nda değişiklik yaptık, o da duruyor, bu da duracak; bunlar önümüzdeki dönem hiç gelmeyecek. Ha, şimdi "Yok, efendim, böyle değil." diyorsanız yapalım. Eğer "Yok, bu dursun." diyorsanız, o zaman -Sayın Cumhurbaşkanı zaten araziye çıktı, 400 vekil istiyor AKP'ye, Haziranda halk size 400 vekil verir- siz bunu zaten bir bütün olarak yapabilirsiniz, o zaman muhalefete de ihtiyacınız yok, yapabilirsiniz. Yani, niye? Seçim tatiline bir hafta kalmış, milletle dalga geçer gibi bunu getiriyorsunuz; bu aslında gençlerle dalga geçmektir arkadaşlar, gerçekçi olun.

Şimdi, Sayın Aydın dedi ki: "Bizim gençlere güvenmemiz lazım." Elbette gençlere güveniyoruz, biz gençlere sizden daha fazla güveniyoruz çünkü gençlere güvenmek, gençlere karşı duyarlı olmak sadece seçmen yaşının, laf olsun diye, 18'e düşürülüp, Komisyondan geçirilip bırakmak değildir. Gençlere duyarlı olmak...

Bugün Türkiye'de bir sürü işsiz genç var, onların sorununa da eğilmek lazım. Gençlerin üçte 1'i işsiz, yüzde 33'ü, çok büyük bir rakam.

Ve bugün "12 Eylül 1980 darbe Anayasası" dediğiniz Anayasa'daki temel hak ve özgürlüklerini kullanmak istedikleri için polis şiddetiyle, biber gazıyla ve ceza ile cezalandırılan gençlerimiz var.

Şimdi, Tekirdağ'da 13-14 yaşında 2 tane çocuk Cumhurbaşkanına hakaret ettiği gerekçesiyle ceza aldı; ve, sizin de araştırmanızı isterim, bu dünyada -Türkiye'de değil, dünyada- devlet büyüklerine hakaret ettiği nedeniyle cezalandırılan ilk olay, bunu kabul etmek mümkün değil. Bu ülkede sadece Sayın Recep Tayyip Erdoğan Cumhurbaşkanı olmadı, ondan önce Cumhurbaşkanı var; ben baktım, onlar daha ağır eleştirilere maruz kalmışlar ama haklarında hiçbir zaman dava açılmamış.

Bu memlekette poşu taktığı için Galatasaray Üniversitesi'ndeki Cihan Kırmızıgül terörist muamelesi gördü, on iki yıl ceza aldı arkadaşlar.

Şimdi, Sayın Yahya Akman benim çok sevdiğim bir arkadaşım, çok sağduyulu gördüğüm bir arkadaşım; bu bir Arapça kelime kullandı, hukukun serbestliğinden bahsetti, "Biz bunları savunuyoruz." dedi. Daha iki üç gün önce Parlamentoda bir yasa geçirdik, "iç güvenlik paketi" denilen yasa, her tarafı yasaklarla dolu, her tarafı yasaklarla dolu. Onu bir hukukçu olarak izledim, inceledim. Sayın Grup Başkan Vekiliniz Naci Bostancı da televizyonda söyledi benim adıma zikrederek, "Çok ciddi eleştiriler getiriyor." dedi. Ama o yasanın ne kadar yasakçı bir yasa olduğunu, o yasanın 12 Eylül darbe Anayasası'nın tanıdığı toplantı ve gösteri yürüyüşü yapma hakkını bile nasıl ortadan kaldırdığını incelediğiniz zaman, bir hukukçu olarak siz de göreceksiniz, hepimiz göreceğiz.

Şimdi, amacımız devletin demokratikleşmesi, bireyin özgürleştirilmesi mesele sadece seçime yönelik birtakım düzenlemeler yapmak olmamalı. Ben iktidar partisine şunu öneriyorum: Siz gençlerin seçilme yaşlarının 18'e düşürülmesi konusunda samimiyseniz, buyurun, Meclis Genel Kuruluna getirin bu tasarımı. Eğer getirmezseniz ben sizin samimi olduğunuza inanmayacağım Sayın Ahmet Aydın. Sizin bunu seçim meydanlarında siyasi koz olarak kullanmak istediğiniz için getirdiğinizi savunacağım. Buyurun, getirin, Meclis Genel Kurulu orada.

Üçüncü mesele: Sayın Aydın "2010 Anayasa değişikliklerinden sonra zaten Anayasa'nın uygulama maddeleri yapılır." dedi. 2010 Anayasa değişikliği yapıldı, Sayın Aydın, sizde bu Parlamente'daydınız, ben de buradaydım; orada sadece 2 tane Anayasa değişikliğiyle ilgili uygulama yapıldı, uygulama kanunu çıkartıldı. 26 maddeydi. HSYK ve Anayasa Mahkemesinin kuruluşu ve işleyişine ilişkin çıktı, HSYK'yla ilgili çıktı, 160 tane, HSYK, Yargıtay adam atadı, ondan sonra da onu, "millî iradenin gereğini yerine getirmek olarak tanımladığınız" HSYK Yasası'nı bu dönem, biliyorsunuz, tekrar değiştirdik. Yani, onun zıddını yaptık, tamamen zıddını yaptık, "A, biz yanlışmışız." dediniz. Şimdi, bir de Anayasa Mahkemesini yaptınız. Ya, 24 tane daha madde var o Anayasa'da, kişisel verilerin kullanılması var, cinsiyet, pozitif ayrımcılık var; ya, bunlarla ilgili hiçbir şey getirmediğiniz, hiçbir uygulama yasası getirmediğiniz. 2010 kaç, 2015 kaç? Sizin amacınız oydu.

Şimdi, arkadaşlar, bakın, şeyle ilgili de söyleyeyim, yani, ben o konuya girmek istemiyordum ama: Bu "PKK" falan filan deniliyor ya, hani, "Şu oldu, bu oldu." Yani, bakın, orada Sayın Başbakan en son... Biz öteden beri şunu savunduk, bizim arkadaşlarımız veya bizim partinin temsilcileri, Genel Başkanımız da: "İşte, müzakere yapılması için bu barış sürecinde silahları bırakması lazım." dediler, IRA örneğini verdiler, işte, "Silahlar bırakılsın, konuşulur, hatta başka şeyler de konuşulur." denildi. O zaman bize söylenen laf şuydu: "Canım, yahu, o zaman bunlarla konuşmayacağız, ne olacak?" gibiydi.

Şimdi, Cumhurbaşkanı iki üç gün önce ne dedi? "IRA silahlarını betona gömdü -hatırlayın- bunlar daha silahlarını gömmediler." Bizim dediğimiz yere geldiniz ya. Yalnız, ben sizde şunu görüyorum: Bizim söylediğimiz yere geldiğiniz zaman çıkıp da bir özur dilemiyorsunuz, "Ya, arkadaş, biz yanlış yapmışız." demiyorsunuz ve diyorsunuz ki: "Eskiden bizim söylediğimiz doğruydı." O doğru değil. O mu doğru, bu mu doğru?

Şimdi, meseleyi de söylerken bir karşı düşünce geldiği zaman onu hemen başka bir şeyle suçluyorsunuz. Eskiden darbecilikle suçlardınız, şimdi paralelcilikle suçluyorsunuz. Hakikaten, o kadar ileri gidiyorsunuz ki, yani, beni bile paralelcilikle suçlayan oldu arkadaşlarımızın içinden.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 15

RIZA TÜRMEK (İzmir) – Siz paralelci misiniz?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – He, üçgenciğim ben.

Yani, bunlar hoş kavramlar değil. Böyle olduğu zaman insanlara... Ben şunları sevmiyorum: İhanet, bilmem ne, yani, vatan haini, bu kelimeler hoş kelimeler değil, ben bunlardan hoşlanmıyorum, Parlamentoda bu ağızlar kullanılmamalı.

Dolayısıyla, ben bu düzenlemenin yapılması gereken bir düzenleme olduğuna inanıyorum ama bu düzenlemenin gençlerin gerçekten demokratik hak ve özgürlüklerinin sağlanmasına yönelik olmadığını ve özgür ve korkusuz bir gençlik yetiştirme amacının olmadığını ve, maalesef, iktidar partisinde böyle bir amacı göremediğimi düşünüyorum. Bu düzenlemenin samimi olarak bu komisyona gelip gelmemesinin benim açımdan bir tek turnusol kâğıdı vardır: Genel Kurula gelir, orada Anayasa değişikliği yapılırsa “Samimiymiş.” diyeceğim. Ben getirip getirmediğinizi takip edeceğim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz.

Mustafa Hamarat, buyurunuz.

MUSTAFA HAMARAT (Ordu) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli üyeler; her şeyden önce atalarımızın güzel bir sözü var “Akıl yaşta değil baştadır.” diye. Yaş tartışmaları, aslında, kendi içerisinde bir çelişkiyi barındırıyor. Yaşla ilgili sınırlamalar genelde hukukta kolaycı sınırlamalardır yani işin niteliğine girmemek için, kolay bir sınırlama getirmek için “şu yaştan aşağısı, şu yaştan yukarısı” diye böyle kolaycı sınırlamalar yapılır. Aslında 30 yaş ne kadar mantıksızsa 25 yaş da, 18 yaş da o kadar mantıklı veya mantıksız diye tartışılabilir. Burada yaşla ilgili söylenen şeyler aynı şekilde 25 yaşla ilgili de söylenebilir. Yani, bu bana göre olayın tamamen dışında yani, sağa-sola çekilmiş şeklini ifade ediyor. Doğrusu, rüşt yaşı 18’si, seçme ve seçilme hakkı da gerçekten en temel haklardan birisiyse, siyasi haklardan, Anayasa’nın ve çağdaş dünyanın en temel hak ve hürriyetlerinden birisiyse bunu en geniş anlamda nasıl kullanabiliriz, aslında onu tartışmamız lazım. Şimdi, bizi burada herkes samimiyetle, ciddiyetle ilgili eleştirilere tabi tutuyor ama biz de haklı olarak eleştirilerin de samimiyetini sorgulamak durumundayız. 18 yaşa karşı çıkanların niçin karşı çıktığını yaş çerçevesi içerisinde anlatması lazım. Yani, 18 yaşındaki bir kişi milletvekili olduğu zaman ne sakınca olabilir, genel olarak da onu... Yoksa her 18 yaşında olan sanki sakıncalı birilerinin içindeymiş gibi anlatımların ben çok samimi ve ciddi olduğunu düşünmüyorum.

Askerlikle ilgili konu da zaten 18 yaş düzenlemesinin doğal sonucudur. Yani, siz 18 yaşa getirip de askerlikle ilişkisi konusunu getirmezseniz, zaten o zaman 18 yaş düzenlemesi ölü doğmuş olur, kullanılamaz hâle gelmiş olur çünkü 18 yaşında askere gitmiyor kimse. Dolayısıyla, bunun gelmesi normal. Askerlikle ilgili kısımda “ilgisi” denmiş, ben onun kelime olarak “ilişkisi” olması gerektiğini düşünüyorum, bilmiyorum yanılıyor muyum. Yani “ilgisi” kelimesi yerine “ilişkisi” kelimesi tercih edilmeli diye hukuk tekniği açısından öyle olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; tabii, özellikle “Bu teklif niye bu zamana kaldı?” diye sıkça sorular oldu. Şunu ifade edeyim ki: Daha önceden de bir teklifimiz oldu bununla ilgili hatta bu konuda malum Anayasa değişikliği için belli bir nisap gerekli, bunu isteyen milletvekili sayısının en az 330’u geçmesi lazım. Bu manada da baktığımızda, AK PARTİ’nin tek başına bir Anayasa değişikliği yapamayacağı çok açık ortadadır bu sayıyla.

ATILLA KART (Konya) – O zaman Genel Kurula getireceksiniz.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Bu iradeyi ortaya koyduk, daha önceden de ortaya koyduk, hatta hafızaları tazelersek bu iradeyle birlikte biz ana muhalefeti de ziyaret ettik. Ana muhalefet önce “tamam” demişti bize, daha sonra grup başkan vekilleriyle ziyarette bulunduk ama maalesef daha önce “tamam” diyen ana muhalefet daha sonradan farklı bir gerekçeyle vazgeçti ve biz bunu görüşmekten imtina etmek durumunda kaldık. Yani, bizim bu irademiz yeni beliren bir irade değil, ta evvelden beri dile getirdiğimiz ve bunu da teklife... Daha önce de çok eskiden bir teklifimiz oldu.

ATILLA KART (Konya) – Tamamlayalım.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – İşte, bu teklifle birlikte ana muhalefete olan o çağrı önce kabul gördü ama sonra da, anlamadığım bir gerekçeyle de, açıkçası “uzlaşamadık, yok” dendi ve dolayısıyla çıkaramamış olduk. Bu açıdan baktığımızda da bu yeni ortaya konmuş bir irade değil.

İkincisi: Biz, evet bu konuda hakikaten samimiyiz. İrademiz dediğim gibi, yeni beliren bir irade değil, seçime dönük bir irade değil, geçmişte de baktığımızda, kayıtları çıkardığımızda bu iradenin çok açık ve net ortada olduğu belli olacaktır.

İkinci husus: “Seçim barajı niye gelmedi?” deniyor. Değerli arkadaşlar, bakın, bundan tam iki sene önce o zaman Sayın Başbakanımız, şu anda Cumhurbaşkanımız demokratikleşme paketini açıkladığında zannediyorum, 30 Eylül tarihi itibarıyla, orada yine 3 öneriyle gene yola çıkmıştık ve oradaki 2 öneriden bir tanesi... Hani kabul ediyorsanız zaten barajı getirmedik, devam da edebiliriz ama “yüksek” mi diyorsunuz evet, buyurun, gelin o zaman “2 öneri” dedik ya barajı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 16

düşürelim, yüzde 3 ya da 5'lerde bir daraltılmış bölge sistemini tartışalım ya da barajı tümünden ortadan kaldıralım, dar bölge sistemini tartışalım hangisini diyorsanız, hangisi kabul görüyorsa biz her ikisine de "açığız" dedik ve böyle bir öneriyi biz ortaya koyduk. Ve maalesef o günün şartlarında, iki sene oldu, bu öneri hiçbir şekilde kayda değer dahi bulunmadı, üzerinde tartışılmadı ki dar bölgede, daraltılmış bölgede daha güçlü bir milletvekili profili çıkacaktı ortaya. Bu bakımdan da baktığımızda seçim barajıyla ilgili de yani bu getirdiğimiz birtakım teklifler özellikle geçtiğimiz Anayasa değişiklik teklifinde de, işte siyasi partilerin kapatılmasına yönelik teklifte de gene bir ön şart olarak o zaman da maalesef dile getirilmişti. Ama, bunlar dile getiriliyor, iyi, güzel de bizler bunu gündeme getirdiğimizde, "Bunu tartışalım, konuşalım." dediğimizde de maalesef bu çağrılarımız da havada kaldı. Dolayısıyla, burada tabii, çözüm süreci dendi, başka şeyler dendi yani ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz; çok açık ve net diyorum ben.

FARUK BAL (Konya) – Çok doğru.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Yani insanların, kimin ne yaptığını bu millet takdir ediyor, millet hepimizi izliyor, takip ediyor, kimin ne yaptığını, kimin ne amaçla, nasıl hareket ettiğini biliyor. Milletin sağ duyusuna, ferasetine olan inancımız tamdır. Dolayısıyla, gençlerimize de olan güvenimiz tamamdır, inşallah bunu bu süreç içerisinde bizim de arzumuz yasalaştırmak yetiştirebilirsek hep birlikte. Burada ben istiyorum ki yani "Ben yaptım, sen yaptın." kavgasından da öte doğru bir şeyse ana muhalefete teşekkür ediyoruz, şu anda onlarla bu noktada hemfikir olmuş durumdayız. Eğer böyle bir kabul varsa bunu Meclisin çalışma süreci içerisinde de yapabilirsek açıkçası bundan mutluluk duyarız, haz duyarız, bizim de bu yasa değişiklik teklifinden beklediğimiz, Anayasa değişiklik teklifinden beklediğimiz muradımız da budur bizim diyorum.

Tekrardan Sayın Başkanım, başta zataliniz olmak üzere, bütün Anayasa Komisyonu üyelerine teşekkür ediyorum. Yine, 3 dönem kuralı gereği sizleri bir dahaki sefer burada göremeyeceğiz. Hakikaten, Meclisin her alanında gerek Genel Kurul çalışmalarında özellikle de Anayasa Komisyonunda çok başarılı işlere imza attınız. Ben bir kez daha şahsım ve grubum adına da sizlere teşekkür ediyorum. Yine, 3 dönemini dolduran Sayın Yahya Akman arkadaşımıza da teşekkür ediyorum. Malum AK PARTİ'nin siyaset sahnesine getirdiği yeni bir düzenleme, gençlerin önünü açan bir düzenleme bu da. Bakın, birbiriyle hep orantılı. 30'dan 25'e düşme, işte 3 dönemle milletvekilliğini sınırlandırma, yeni yüzler, yeni heyecanlar. Ama, tabii ki, biz nerede olursa olsun Burhan Kuzu Hocamızın her yerde birikiminden istifade etmek isteriz, Yahya Akman Ağabeyimizin birikiminden istifade etmek isteriz. Yine, görev yapan iktidarıyla muhalefetiyle tüm Komisyon üyelerine bir kez daha teşekkür ediyorum. Bu adaylık sürecinde de bütün arkadaşlarımıza başarılar diliyorum.

Çok sağ olun.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Buyurun Uğur Bey.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, çok değerli milletvekilleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum. Özellikle, 24'üncü Dönemde görev yapan milletvekili arkadaşlarımıza ve Anayasa Komisyonu çalışanlarına ben de teşekkürlerimi ifade ediyorum. Çok fazla çalışmadık, part-time bir çalışma süreci geçirdik ama yine de güzel şeyler yaptığımıza inanıyorum.

Önce, İdris Şahin'e takılayım, dedi ki: "Ben o dönem yaş kuralından dolayı gelemedim." Allah'tan gelememiş, şimdi 3 dönem kuralına takılmıyor, Allah yüzüne bakmış İdris Bey'in.

Ahmet Bey diyor ki... Hocam sizin mi? Şeyin birikimlerinden yararlanmak istiyormuş. E, kaldırın 3 dönemini kuralını kaldırın, birikimlerinden yararlanın. Bunun pratik sonucu bu Ahmet Bey, hiç böyle hamaset yapmaya gerek yok. Hocam, bundan daha güzel bir şey olabilir mi? Yani kaldırın 3 dönem kuralını hem Yahya Bey'den hem Hocamdan yararlanın.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Milletvekilliğinden faydalandık da başka alanlarda istifade edelim.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Yaşla alakalı olan şu, şimdi, size ben bir anımı anlatayım: Şimdi, Gürcistan'la Türkiye komşu, yan yana. Gürcistan Parlamentosu ve bakanları çok genç, gerçekten çok genç, Sayın Bakan onların içerisinde yaşlı kalır. Ben, o dönem Artvin'de il başkanıyım. Benim bir dağ evim var Artvin'de. Aynı günlerde bizim milletvekillerimiz geldi Artvin'e, iki milletvekilimiz, onları dağ evinde ağırlıyoruz. Aynı gün Kafkas Arı Festivali var, Tiflis'in belediye başkanı geldi; genç bir çocuk. Bizim ev de çok uygun değil yani aynı anda 7 kişi oturamayız masaya. Yemek hazırlandı. Benim oğlan 16 yaşında. Eşim dedi ki: "Herkes beraber otursun, önce çocuklar otursun, sonra adamlar otursun." "Hangi çocuk?" dedim. "Şu gelen çocukla bizim çocuk beraber otursunlar, arkasından da adamlar masaya oturur." dedi. "O çocuk dediğin Tiflis'in belediye başkanı." dedim. Yani, gerçekten genç bir çocuk, böyle pırıl pırıl bir çocuk. Ve ne güzel ki öyle bir sistemde çok genç olarak gelmişler.

Şimdi, ben Parlamento'ya 46 yaşında geldim, dediler ki: "Ne genç gelmişsin." Yani, bizim en genç gelenlerinden biriyim. Ben, bizim grup içerisinde 120 kişi "ağabey" diyorum, 5-6 kişi de bana "ağabey" diyor; ben herkese "ağabey" diyorum Parlamento grubu içerisinde.

Şimdi, böyle bir yapı içerisinde eğer pratiğe dönük bu 18 yaş uygulamasının fiili sonuçları olacaksa ne güzel.

Şimdi, demin Ali Rıza Bey söyledi, hangi saikle getirdiğinizi bilmiyorum, orada değildim ama önemli olan sonuç önemli. Bize göre bu doğru yani iş dünyanızı bilmem, arkanızdaki "B", "C" planlarını da bilmem, onları da fazla merak

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 17

etmiyorum. Ama, bir şey çok doğru, Atilla Bey de diyor: Eğer samimiysek bunu Meclis takvimine yetiştirelim, Genel Kurula indirelim yani eğer somut bir adım atacaksak. CHP olarak hiç öbür tarafında falan değiliz yani tam destek vereceğiz o konuda Parlamento grubumuzun ve partimizin şeyi de çok önemli. Ha, askerlikle ilişkin sorunlar olabilir yani onlar bir uygulama yasalarıyla altyapısı halledilebilir, o sorunlar konuşulabilir, Anayasa'nın içerisinde şey olmaz ama bizim lafı evirip çevirmeden bu şekildeki bir düzenlemenin geç kalmış bir düzenleme olduğu kanaatindeyiz, gerçekten geç kalmış, keşke bugüne kadar çıkarılsaydı. Faili aramaya gerek yok, sanık aramaya da gerek yok bana göre, "Sen şunu yaptın, bunu yaptın." falan diye böyle ucuz işlerle uğraşmaya da gerek yok. Geç kalınmış bir uygulamanın şu anda tezahürüdür. Bana göre bu eğer Anayasa Komisyonundan geçer, arkasından da Genel Kurula indirirsek gerçek anlamda Komisyon bir şey yapmış veya Genel Kurul bir şey yapmış olur diye düşünüyorum. Ben, tekrar sözlerimi bitiriyorken fazla konuşmaya gerek yok.

Bütün arkadaşlarımıza, Hocam size de dâhil olmak üzere hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Ben de çok teşekkür ederim. Sağ ol Uğur Beyciğim.

Rıza Ağabey, ilaven varsa kısa alayım.

RIZA TÜRMEK (İzmir) – Çok kısa bir şey söyleyeceğim.

Sayın Başkan, ikide bir bu söyleniyor: Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekilleri arkadaşlar diyor ki: "Biz yüzde 10 barajının kaldırılmasını önerdik ama bunu efendim, dar bölge seçim sistemiyle birlikte önerdik. Onu niye kabul etmiyorsunuz?" Yani, bunu niye kabul etmediğimiz, niye buna olumlu cevap vermediğimiz çok açık. Çünkü, yüzde 10 barajının kaldırılmasını isterken amaç temsilde adaleti gerçekleştirmek. Yüzde 10 barajı çok büyük bir adaletsizliğe yol açıyor temsilde. Ama, dar bölge seçim sisteminin temsilde adaletsizliğe yol açması çok daha fazla.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Tamam, doğrudan temsil oluyor o zaman işte...

RIZA TÜRMEK (İzmir) – Yani, buradaki soru şu: Acaba Adalet ve Kalkınma Partisi hiçbir şart olmadan yüzde 10 barajını niçin kaldırmıyor? Buradaki sorum sadece budur. Yani, böyle şartlı olarak temsilde daha büyük adaletsizlikler getirilecek. Birtakım alternatifler önermek yerine bu yüzde 10 barajı kaldırılınsın ve bu iş bitsin eğer böyle bir irade varsa. Yoksa yani böyle birtakım kurnazlıklar yapıp "Ben, efendim şartlı olarak öneriyorum, siz cevap vermiyorsunuz." Bunlar aslında pek inandırıcı olmuyor doğrusu.

BAŞKAN – Evet, Faruk Beyciğim buyurun, size de kısa bir...

FARUK BAL (Konya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sanıyorum, sonuna geliyoruz. Ben, Komisyonun nasıl olsa bundan sonra önü boş yani şeye kadar boş zaman var, ne derler ona Hazirana kadar boş zaman var; sıkıştırarak bir hâl yok. Sayın Başkanın da nasıl olsa 3 dönem olduğuna göre...

BAŞKAN – Ben rahatım canım.

FARUK BAL (Konya) - ...rahatlığı var. O bakımdan şu gerekçelerle alt komisyona havale edilmesini istiyorum.

Birinci olarak bizim kafamızdaki mesele askerlik meselesidir. Yaş meselesiyle ilgili eleştiriler şöyle veya böyle halledilebilir ancak askerlikle ilgili meselenin PKK'yla ilişkili olduğuna kaniyiz ve bu ilişkinin somut delilleri de elimizde çünkü bu bugün verilmiş bir metin değildir. 2013 yılında Anayasa Uzlaşma Komisyonuna aynısı verildi, BDP de aynısını verdi, üstelik orada askerliği de kaldırıyordu yani askerlik yapma şartını da kaldırıyordu, burada ilişkilendiriyor.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – O zaman aynısı değildi.

FARUK BAL (Konya) – Şimdi ilişkilendirme hâli yeni hukuki sorunlar yaratacaktır. Örneğin, adam bedelliden yararlandı, yararlanamadı, iş yargıya intikal etti, ne olacak? Yani bu değişiklik yapıldığı zaman, o yargı süreci içerisinde bu kişi askerlikle ilişkili mi, değil mi, yoklama kaçağından, bakayadan hakkında birtakım işler yapılıyor yargıda. Yargıdayken bu ne olacak? Yani Anayasa değişikliği ile hukuki statüsü ne olacak, askerlikle ilişkili mi, değil mi? Bunlarla ilgili kurumlar uygulamayla ilgili görüşleri de alınmalı yani Millî Savunma Bakanlığının, Asker Alma Daire Başkanlığı diye bir Başkanlığı vardır, Askerî Yargıtay vardır, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi vardır, bunların da görüşünü almak lazım. Dolayısıyla, siz böyle ham bir şekilde getirirseniz, geçmişte barış hakkı, hakikat hakkı, savaş tazminatı isteyerek bu önergeyi birlikte vermiş olanların peşine takıldığınız kanaati bizde keskinleşir. Onun için, mesele bu boyutları itibarıyla alt komisyona havale edilsin, muhtemeldir ki oylayacaksınız ve muhtemeldir ki AKP oylarıyla bu reddedilecek, o zaman biz şöyle değerlendireceğiz: 2010 yılında Anayasa değişikliği yapıldığında aslında 3 tane zehirli madde vardı hepiniz biliyorsunuz, yargıyla ilgili, HSYK, Anayasa Mahkemesi ve onların seçimiyle ilgili 3 tane madde vardı. Bunun üzerine, kadına pozitif ayrımcılık, çocuğa pozitif ayrımcılık, engelliye pozitif ayrımcılık, şehit yakınlarına pozitif ayrımcılık gibi laflarla, efendim, kamu çalışanlarına sendika hakkı, toplu sözleşme hakkı gibi laflarla üstünü tatla kapladınız. Bunun içinde zehir olduğunu biz size anlattık. Siz o derece de mahir bir tatlandırıcıyla kapladınız ki, kendiniz içine koyduğunuz zehrin derecesini dahi fark edemediniz.

Şimdi, orada aldığınız sonuç itibarıyla Anayasa değişikliğini yaptınız, geriye, kadına saygı suistimal ederek, Türk milletinin kadına saygı duygusunu suistimal ederek referandumda sonuç aldınız, çocuğa sevgi duygusunu suistimal ederek referandumdan sonuç aldınız, engelliye şefkat duygusunu suistimal ettiniz.

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Pozitif ayrımcılık getirdik.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 18

FARUK BAL (Konya) – Şehit yakınlarına Türk milletinin muhabbetini suistimal ettiniz, hatta hatta 12 Eylül nefretini bile suistimal ettiniz. O zamanın Başbakanı bizim şehidimiz Mustafa Pehlivanoğlu’nun son mektubunun -başlarını unutarak- bir cümlesini gözyaşları içerisinde okudu, sonradan başka nedenlerden dolayı gözü yaşarmaya başladı, ayrı.

Şimdi, yine gözünüz yaşarmasın. Şimdi, yine başınıza kara belalar almayın diye uyarıyoruz. Gelin, bunu alt komisyona havale edin, alt komisyonda öngörülemeyen sonuçların çıkmasını engelleyecek bir çalışma yapılsın. Çünkü bu pimi çekilmiş bir bombadır, patladıktan sonra hiçbir anlamı yoktur. Çünkü patlayan bombanın etkisini geriye getirecek başka bir düzenek, başka bir seçenek de bulunmamaktadır. Dolayısıyla, ben milletvekili arkadaşlarımın ferasetle konuyu değerlendireceğini umuyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Ebu Bekir Bey sana söz vereceğim ama Atilla Bey kısa bir şey söyleyecek.

Buyurun.

ATILLA KART (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kayıtlara geçmesi için söz alma ihtiyacını duydum.

Sayın Aydın tabii kısa süre içinde iki temel çelişkiyi ifade etti, bu da, hakikaten bu teklifin getirilmesi aşamasında yine tutarlı olmayan bir tavrı gösteriyor.

Birincisi şu: “Efendim, Cumhuriyet Halk Partisi o zaman olumlu bakmadı.”

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Tamam işte, teşekkür ediyoruz.

ATILLA KART (Konya) - Şu an işte olumlu bakıyoruz, elinizi kolunuzu bağlayan mı var? Tamam, ne yapalım? Buyurun Genel Kurula getirelim diyoruz, bunu söylüyoruz. Bunu, bu çalışmayı hakikaten askıda bırakmayalım, tamamlayalım.

AHMET AYDIN (Adıyaman) - Eyvallah.

ATILLA KART (Konya) – Bunun tabii bu anlamda takipçisi olacağız.

Bunun devamında da, yine, seçim barajına yönelik olarak 3 tane teklif getirdik. Hayır, bunların teklifle uzaktan yakından ilgisi yok. Seçim barajını teklif olarak getirdik dediğiniz o düzenlemelerin tamamı da beraberinde bir anayasal sistem değişikliğini gerektiren özellikler içeriyor. Getirdiğiniz o alternatif tekliflerde, yüzde 10 barajını yüzde 20’ye çıkarıyorsunuz, yüzde 50’yi çıkarıyorsunuz. Bu sebeple de hiçbir tutarlılığı yok. Bu sebeptendir ki, burada, tabii dramatik olan şu:

Bakın, Türkiye demokratikleşmeyi tartışırken, bir partinin yüzde 10 barajını aşır aşmamasını tartışırken şunu, işin esasını hep gözden kaçırıyoruz. Bir siyasi partinin, bir liderin kişisel, siyasi çıkarları uğruna ya da kaygıları uğruna anayasal sistemi kilitliyoruz, toplumsal barışımızı kilitliyoruz, bunları tartışmıyoruz, bunları konuşmuyoruz, sabah akşam millî irade diye konuşuyoruz ama öbür taraftan da millî irade hırsızlığından 4’üncü dönem beslenmek istiyoruz.

Bakın, bunları artık tevîl edemiyorsunuz, bunlar tevîl edilemez bir şekilde maalesef... Bakın, bunları gerçekten kaygıyla ifade ediyorum. Demokrasimizi kilitleyen, toplumsal barışımızı tehdit eden sonuçları yaşıyoruz değerli arkadaşlarım. Niye işin esasını konuşmuyorsunuz, görmezden geliyorsunuz? Niye? Konjonktürel olarak kişisel, siyasi çıkarlarımız ve kaygılarımız uğruna sistemi kilitlediğimizi, toplumsal barış tehdit ettiğimizi, bunları niye serbest iradenizle tartışmıyorsunuz? Bunları görüşmemiz gerekiyor, bunları tartışmamız gerekiyor değerli arkadaşlar ama “Siz istediğiniz kadar konuşun, biz bildiğimizi yaparız.” diyorsunuz. Umarım Türkiye bu dediğimiz kaygıları yaşamaz, biz yanılmış olalım.

Bunları kayda geçmesi adına ifade ediyorum ve sizleri –alınacaksınız ama- gerçekten sorumluluğa, sağduyuya, milletvekili olma görev ve sorumluluğuna, bir kez daha Anayasa Komisyonunun bu son toplantısında kayıtlara geçirmek adına bunu ifade etmek gereğini duyuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Atilla Bey.

Ebu Bekir Bey, buyurun.

EBU BEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Sayın Başkanım, Sayın Bakan, kıymetli üyeler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de Komisyonumuzun hayat tecrübesi itibarıyla en yüksek üyelerinin yorumlarının ardından o tecrübenin en düşüğünü taşıyan üyesi sıfatıyla birkaç değerlendirmeyi sunmak istiyorum.

BAŞKAN – Estağfurullah.

EBU BEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Doğrusu, aslında, bir konuşma yapma niyetinde de değildim ama zaman zaman kendileriyle görüştüğümüz bazı arkadaşlar mesaj yoluyla özellikle Milliyetçi Hareket Partisi temsilcisi, kıymetli milletvekilimize iletmemizi istediği ve bize bu noktada açıkçası ısrar ettiği bir hususu paylaşayım. O da şuydu: Kendilerinin incindiklerini söylediler ve bu arkadaşlarımız da gerçekten Milliyetçi Hareket Partisine gönül vermiş arkadaşlarımız, zaman zaman konuşup istişare ettiğimiz kardeşlerimiz. İki ülkücü gencin alınıp “Bizi bunlar mı yönetecek?” şeklinde tahkir edici bir yorumla sunulmalarının en başta kendilerini son derece üzdüğünü söylememi istediler. Sabit olarak bunu paylaşayım.

FARUK BAL (Konya) – Ne? Ne?

EBU BEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Seçim bölgemden bahsediyorum

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 19

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) - Özcan Bey bir basın açıklaması yapıyordu ya Faruk Bey...

EBU BEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Geçmişte bu husus ilk gündeme geldiğinde Sayın Ankara Milletvekilinizin bir basın açıklaması vardı hatırlarsanız ve buna son derece alındıklarını söylüyorlar ve üst yönetime ulaşamadıklarını ve bizim bu hususta ulaşmamızı istediler. Samimiyetle söylüyorum, bunu paylaşmak birinci niyetim.

İkinci tespitim de şu olacak: Aslında, AK PARTİ iktidarlarında hep bunu yaşadık. Devrimcilik, ileri tekliflerin bazen hatta absürt tekliflerin muhalefetten gelmesi ve iktidarın da bu noktada biraz daha bu teklifleri bu talepleri frenlemesi, biraz daha zamana yayması dünya demokrasilerinde yaşanırken bizde tam tersi bir durum var. Sadece bu konuda değil, birçok konuda devrimcilik, ileri talepler iktidardan geliyor, ilginç bir şekilde muhalefetten de bunların frenlemesi, bunların biraz daha –bana göre, şahsi kanaatim, amacım satışmak değil- statükoya yönelik olarak yorumlanması gündemimizde.

Tabii, bir de şu var: “Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz.” demiş atalar ve ne söylemişlerse de doğru söylemişler. Yani bırakalım 40 yaşın altı ya hani burada böyle bir tespit, olgunluk denir... Adeti bırakalım, bu yanılabilir ama yüzde oransal olarak baktığımızda, bildiğim kadarıyla bir partimizde hiç yok, hatta iki partide hiç yok, birinde çok az var, AK PARTİ’de ise çok fazla. Ha, şu yorumu da tırnak içinde söylüyorum genç milletvekili olarak, şu şekilde bir yoruma da katılmam: Sadece nicelik üzerinden, sadece kadın sayısı üzerinden, sadece genç sayısı üzerinden... Bu siyaseti böyle yapmak da doğru değildir ama bu grupların nitelikli kısımlarının âdeta belli bir süzgeçten geçirildikten sonra burada temsili gerçekten elzem. Bu hiç kimseye zarar vermez.

Hatta şöyle bir espriyle de bitirmiş olalım, yani niyetimizin halis olduğu noktasında da bir vurgu olsun. Bu tartışma ilk gündeme getirildiğinde şöyle bir karikatüre rastladım, kısmen de muhalif bir dergide ama zekâya da saygı duymak lazım: İşte, 2 milletvekili Genel Kurulda oturuyor kurgusu var. 18 yaşında olan sivilce sıkıyor. Diğeri de diyor ki: “Sayın vekilim, lütfen, öbür tarafa doğru.”

Şimdi, böyle bir şey olmayacak veya herkes 18-20 yaş aralığında, asker, bunlar olmayacak. Bunun sadece devrimci ve kendi milletinden kendi gençliğinden korkmadığını, tam tersine onları büyük bir zenginlik olarak gördüğünü ifade eden bir anlayış olduğunu düşünüyorum. Bunda art niyetlerinin olmadığını düşünüyorum. Zaman zaman bizler de bunu tartıştığımız ortamlarda inanın ki buradan başka herhangi bir kasıt olmadığını ifade etmek istiyorum ve 24’üncü Dönemde nadiren de toplanmasına rağmen Anayasa Komisyonu üyelerinden herkesten de bu noktada helallik diliyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Faruk Bey, ilave mi var?

FARUK BAL (Konya) – Son konuşan genç milletvekili arkadaşımız çok ince ve zarif bir satışmada bulundu ve yeni bir...

EBU BEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – O kadar zarifse şey yapmayın.

FARUK BAL (Konya) – Yok canım, ben de sana şimdi...

AHMET AYDIN (Adıyaman) – Zarif bir cevap verecek Faruk Bey.

FARUK BAL (Konya) – Şimdi bundan sonrası pek zarif değil galiba.

Şimdi, bir de siyasi argüman içerisinde yepyeni bir parametre getirdi. Güya, bir ülkücü veya MHP’li birisi kendisine böyle söylemiş.

EBU BEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Güya değil...

FARUK BAL (Konya) – Buna biz itibar edecek olursak, bugüne kadar AKP’ye oy verip de bize gelip hakkınızda söylenen lafları şuraya dökerek olursak sizin sokağa çıkacak hâliniz kalmaz.

Teşekkür ediyorum.

FATOŞ GÜRKAN (Adana) - Laf yarıştırması kimse yapmıyor burada zaten.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, bir madde üzerinde birkaç saattir...

RIZA TÜRMEK (İzmir) – Başkanım, bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

RIZA TÜRMEK (İzmir) - Şimdi, biraz önce konuşan genç ve nitelikli arkadaşımız bütün devrimci kanunların AKP’den geldiğini söyledi. Bu devrimci kanunların listesine bir bakalım: İç güvenlik paketi, İnternet’e erişimin yasağı, kişisel verilerin korunmaması, toplantı ve gösteri yürüyüşleri hakkının ortadan kaldırılması...

EBU BEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – OHAL’in kaldırılması...

RIZA TÜRMEK (İzmir) - ...polisin orantısız güç kullanması. Yani ne kadar devrimci ve ne kadar insan haklarına uygun yasalar getirdiğini görmek için Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına bakmanız yeter zaten. Yani Türkiye’yle ilgili problemleri görmek için -insan hakları- demokrasi problemlerini görmek için sadece Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına şöyle bir göz atmanız yeterli olur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim, sağ olun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 20

Değerli arkadaşlar, birkaç saattir bu konunun genelini tartışmış olduk. Benim gördüğüm kadarıyla, Faruk Bey pek olumlu bulmuyor, bilhassa ikinci, askerlikle alakalı bölüm üzerinde ve de alt komisyon teklifi var gibi, yani olsun istiyor, öyle diyelim en azından.

FARUK BAL (Konya) - Açık, talep ediyorum.

BAŞKAN - Şimdi, tabii, bu alt komisyon konusu bir zaman sorunu ama o aşılabılır, yani zaman sorunu önemli konularda kenarda da kalabilir ama asıl bence alt komisyona bu gitti, alt komisyon ne yapacak? Mesela 3 kişi oturduk, Anayasa'ya sizin dediğiniz hiçbir konuyu yazamaz. Bu tamamen kanun konusu, fakat bilsem bir çare olacak, onu da zorlarız, ne olacak, maksat iyi güzel bir şey olsun. O tamamen bu işi kenara çekme sonucuyla biter. Bence Meclise az bir zaman kala bu konuyu çıkarma şansı verelim diye düşünüyorum. Bir defa alt komisyonluk şey bulamıyorum ama ben tabii yine teklifi oya sunarım, başımın tacıdır.

Bu açıklamadan sonra, çekmezsen teklifini oya sunarız.

FARUK BAL (Konya) – Herkes şimdi size karşı ayıp edebilir mi Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Estağfurullah, yok canım bura şey değil. Kanun yapıyoruz, saygı ayrı kanun ayrı yani.

FARUK BAL (Konya) – Hem nalına hem mihına diyorsun yani.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – O zaman, siz de katılın, çekin teklifinizi Faruk Bey.

FARUK BAL (Konya) – Oyla da bir görelim.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Faruk Bal'ın alt komisyon teklifini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI

HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 7/11/1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 76 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Yirmibeş" ibaresi "Onsekiz" ve ikinci fıkrasında yer alan " yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmamış olanlar," ibaresi "askerlikle ilgisi bulunanlar," şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN - Evet, burada maddede -Mustafa Hamarat- “ilgili”, “ilişkisi” şeklinde deniyor. İçimizde değerli hukukçular var, yani hangi kelime daha doğru olur? “İlgili” mi, “ilişkisi” mi?

MUSTAFA HAMARAT (Ordu) - “İlişgi”...

BAŞKAN – “İlişgi”, pardon.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Buna ilişkin bir önerge düşünüyoruz.

BAŞKAN – Önerge de, evvela doğru mu yanlış mı onu bir konuşalım.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Tabii ki yani, “askerlikle ilgisi bulunanlar”ı, “askerlikle ilişkisi bulunanlar” şeklinde değiştirilmesini önereceğiz. Bu konuda...

BAŞKAN – Önerceğiz de doğru mu onu soruyorum, ona göre bir tartışalım yani. Neticede hangisi daha doğru olur?

FARUK BAL (Konya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Ben her noktaya maydanoz olmak istemem, onu şey yapayım.

BAŞKAN – Estağfurullah.

FARUK BAL (Konya) – Arkadaşımızın gramatik olarak bulduğu kelime benim de kulağıma hoş geliyor -katkı olsun diye söylemiyorum, bir farkı anlatmak için söylüyorum- ancak askerlik şubelerinin kullandığı tabir tamamen ilgisinin bulunmadığına ilişkin. Yani, şimdiye kadar kullanılan hüküm odur.

BAŞKAN – Tamam, o zaman bu doğru yani.

FARUK BAL (Konya) – Doğrudur yanlıştır, bilemem, uygulamadaki kelime bu.

BAŞKAN – Yok, yok, kelime o kelime de onun için söylüyorum, tamam, peki.

FARUK BAL (Konya) – Ben söz almışken bitireyim.

BAŞKAN – Bence o zaman hiç dokunmayalım.

FARUK BAL (Konya) – Söz almışken bitireyim Sayın Başkan, bir daha söz istemeyeyim.

BAŞKAN – Pardon, buyurun.

FARUK BAL (Konya) – Geneli üzerinde söylediklerimizi aynen tekrar ediyorum ve madde üzerinde görüşüm de bundan ibaret; muhalifim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

RIZA TÜRMEN (İzmir) – Sayın Başkanım...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 21

BAŞKAN – Buyurun.
RIZA TÜRMEK (İzmir) – Sayın Başkanım, tabii, yani, askerlik şubesi ne kullanıyor bilmiyorum ama “ilgi” ile “ilişki” farklı şeyler.
ATILLA KART (Konya) – “İlişik” farklı şey.
RIZA TÜRMEK (İzmir) – “İlişik” bir bağlantı olduğunu gösteriyor; “ilgi”deyse, yani ilgi duymak için bir bağlantı olması gerekmez. Ama burada galiba bizim muradımız, ilişki veya ilişik.
ATILLA KART (Konya) – “İlişik” daha doğru geliyor bana.
RIZA TÜRMEK (İzmir) – Yani, bir bağlantı olduğunu söylemek istiyoruz.
ATILLA KART (Konya) – “İlişik” daha doğru bir kavram, daha teknik bir kavram.
BAŞKAN – Tabii, bağlantı, o anlamda.
FATOŞ GÜRKAN (Adana) – “İlişik” hukuk terimine daha uygun bir kavram.
ATILLA KART (Konya) – Daha uygun bir kavram, evet.
BAŞKAN – Yani “ilişgi” kelimesi, o manada...
ATILLA KART (Konya) – Redaksiyon yetkisi mi olur...
İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Redaksiyonla belki olmaz ama...
BAŞKAN – Yok, yok, redaksiyon olur canım.
İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Olur mu?
BAŞKAN – Tabii canım.
YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) – Olur Sayın Başkanım. İlgili şeye sordum, mevzuata baktım, redaksiyon yetkisi verelim yani.
BAŞKAN – Tamam, öyle yapalım. Onu sonra da şey yaparız, bir mevzuata da sorarız onu.
Evet, madde hakkında söz talep eden yoksa maddeyi redaksiyon yetkisiyle beraber oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Madde 2’yi okutuyorum:

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve halkoyuna sunulması halinde oylanır.
BAŞKAN – Oylarınıza sunuyorum...
FARUK BAL (Konya) – Bir dakika, benim söz talebim var Sayın Başkanım.
BAŞKAN – Pardon, ben herkes kaldırıncı sen de “Evet.” diyorsun zannettim.
FARUK BAL (Konya) – Hayır, ben parmakla kaldırdım.
BAŞKAN – İnan bak, öyle zannettim.
Buyurun.
FARUK BAL (Konya) – Bir cümleyle ifade ediyorum: Geneli üzerinde söylediğimiz sözler itibarıyla bu maddenin yürütülmemesi şeklinde önerimi sunuyorum.
BAŞKAN – Pekâlâ.
2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Yasanın tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Yarın saat 16.00’ya kadar...
FARUK BAL (Konya) – 16.00 yetmez, ben Konya’ya gidiyorum.
BAŞKAN – Ama bunu çıkaracağız, hafta sonu bunu çıkaracağız, nasıl yapacağız?
FARUK BAL (Konya) – Ben vermem, merak etme.
BAŞKAN – Ver, ver, yarın 16.00’ya kadar ver.
FARUK BAL (Konya) – Hayır, vereceğim, basın toplantım var...
BAŞKAN – 16.00’ya kadar ver de gündeme alalım şunu.
FARUK BAL (Konya) – Konya’ya gidiyorum şimdi basın toplantısına.
BAŞKAN – E, ne zamana vereceksin?
FARUK BAL (Konya) – Pazartesi günü.
BAŞKAN – Pazartesi falan olur mu, pazartesi günü her şey bitmiş olur; hafta sonu çıkarsa, çıkacak.
FARUK BAL (Konya) – 2 tane maddede...
BAŞKAN – Hayır ama bu mümkün olan bir şey değil ki Faruk Beyciğim, kusura bakma. Bu yasa çıkacaksa...
FARUK BAL (Konya) – Siz gündeme alın, bunun gündeme alınacağını bileyim ben muhalefet şerhini yazarım.
BAŞKAN – Peki, o şartlarda...
Çok teşekkür ediyoruz.
Değerli arkadaşlar, müsaade ederseniz, bir iki kelam etseydim keşke ben de Başkan olarak.
ATILLA KART (Konya) – Başkanım, dinleyelim sizi.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Giriş : Tarih :31/03/2015 Stenograf : Kayıt:Anayasa Sayfa: 22

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, aşağı yukarı on üç yıldır Komisyon Başkanlığını yürütüyorum, bu bir rekor; kayıtlara baktım, dört yıldan fazla hiç yok. İyi mi kötü mü, bilmem, takdir sizden. Yani, iyi yaptık burada mı kaldık, yapamadık başka bir şey mi, bilemiyorum. Demek ki, bizim burada geçecekmiş siyasi hayatımız. İyi kötü günler geçirdik.

Biz, tabii, içinizden Atilla Bey’le uzun süre çalıştık burada, Faruk Bey’le 2 dönemdir çalışıyoruz.

ATILLA KART (Konya) – Sayın Başkanım, bana da söz hakkı düştü.

BAŞKAN – Tabii.

Dolayısıyla; 21, 22 ve 23’üncü dönemde epeyce bir uzun çalışmalarımız oldu. Evet, bu dönem olmadı ama - söylediğim gibi- bu bizden kaynaklanan bir durum değil. Değil, çünkü ben Meclis Başkanlığına itirazlarımı hep yaptım. Eğer bir iş şeyiye, bütçe tarafı, para tarafı varsa 1 madde bile olsa Plan ve Bütçeye gönderdiler; adalet, hukuk tarafı varsa onu da Adalet Komisyonuna gönderdiler, birçok konu bizden gitmiş oldu. O zaman ben hem orada dedim hem de burada dedim hem de Genel Kurulda konuştum “O zaman bu kadar komisyona ne gerek var.” diye. Yani, 2 komisyon yeter bu Meclise bana sorarsanız. Ama bize gelmeyen işi de zorla gidip alacak hâlimiz yok. Nihayet, İç Tüzük’ü çalıştırdık biz de, o kadar oldu. Bunu da böylece ben söylemiş olayım.

Sizlere çok teşekkür ediyoruz. İnşallah sürekli yine buluşmaya çalışacağız. Biz sizi ziyarete geleceğiz, çay içeceğiz, yemek yiyeceğiz.

Teşekkür ederim, sağ olun.

Buyur Atilla Beyciğim.

ATILLA KART (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Siz de temas ettiniz, Anayasa Komisyonunda on iki yılı bitirdik, on üçüncü yılın içindeyiz, Anayasa Komisyonunda en uzun süre birlikte çalışan 2 kişi konumundayız, aralıksız bir mesaimiz oldu.

BAŞKAN – Doğru.

ATILLA KART (Konya) – Tabii, bu on üç yıl boyunca -tutanaklarda da yansıdı, diğer çalışmalarda da yansıdı- zaman zaman birbirimize karşı sert ifadelerimiz oldu ama bunların hepsi de tamamen görevle ilgiliydi, tamamen faaliyetle, yasama faaliyetiyle ilgiliydi.

BAŞKAN – Elbette.

ATILLA KART (Konya) – Orada belki böyle lafzi bir bakışla değerlendirildiği zaman çok sert, çok kırıcı anlamına gelebilecek değerlendirmeler de anlaşılabilir ama ben şunu görüyorum. Ben, tabii, bu duygumu, bu değerlendirmemi yapmış olduğum kitap çalışmasında da bir şekilde ifade ettim, orada da dile getirdim. Çünkü burada biz bir kamu görevi yapıyoruz.

BAŞKAN – Elbette.

ATILLA KART (Konya) – Bu anlamda, o düşüncelerimizi sansüre tabi olmadan paylaşmak durumundayız. Yine bu anlayışladır ki, öylesine sert, kırıcı süreçleri yaşamış olmamıza rağmen, biz her zaman yine merhabalaşmamızı sürdürdük. Yine, birbirimize karşı insani anlamda, kişisel anlamda saygısız bir tavrın içinde olmadık diye ben görüyorum, değerlendiriyorum.

Ben, yine, sizi en sert şekilde eleştirmeye devam edeceğim çünkü anayasal anlamda gerçekten bana göre çok ciddi yanlışların içinde oldunuz ama elbette kişisel hukukumuz devam edecektir.

BAŞKAN – Evet, tabii, bu çok genel bir itiraz oldu, yani hangi konularda olduğunu burada tartışmamız lazım. (Gülüşmeler)

ATILLA KART (Konya) – Sayın Başkanım, yani, bu, tabii, ayrı bir gündem.

BAŞKAN – Ayrı bir gündem.

Ben, başkanlık modelini çok savunurum “En büyük günahın.” der bana mesela. Diyelim ki, buysa, bu günahı alırım üzerime ama başka konuları bilemiyorum.

ATILLA KART (Konya) – Yok, şöyle...

ALİ AŞLIK (İzmir) – Başkanım, ayrı bir gündemle ben sizi İzmir’de misafir edeyim.

BAŞKAN – Bir de tabii -burada, Faruk Bey, 2 dönemdir biliyor-şu da var: Yani, ben mümkün olduğu kadar burada muhalefet vekillerini çok daha fazla konuşturdum -kendi arkadaşlarımızdan rica ettik falan, bunlara da şahitsiniz- 1 değil, belki 15 defa söz verdiğim arkadaşlarımız oldu, Atilla Bey’in iki saat konuştuğu zamanlar var. Dolayısıyla, bir de, zannediyorum, bunun da kayıtlara geçmesi gerekir diye düşünüyorum. (Gülüşmeler)

YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) – Hocam, bir kitap da siz yazın.

BAŞKAN – Bir kitap da biz yazalım, olur.

Çok teşekkür ederiz, görüşmek üzere inşallah.

Kapanma Saati: 17.38